

ČASOPIS RODOPISNÉ SPOLEČNOSTI V PRAZE.

Ročník XII.

1 9 4 0

Čísla 3.—4.

Doc. Dr. Zd. Kalista:

Vikart z Trnavy a Jan z Polné.

V IV. ročníku »Časopisu společnosti přátel starožitností českých v Praze« (1896, str. 45—47) uveřejnil J. V. Šimá k kratičký rodopisný příspěvek »Vikart z Trnavy«. V článečku tom upjal se k osobnosti pana Vikarta z Trnavy (de Tyrna, Tirna, Tierna), který se připomíná na rozličných listinách českých a moravských v letech 1244—1262, a to zřejmě jako vynikající člen tehdejší velmožské společnosti české,¹⁾ a pokusil se zjistiti jeho příbuzenské vztahy; dovozuje, že tento pan Vikart z Trnavy byl tchánem pana Jana z Polné, o kterém se zmíňuje t. zv. větší letopis žďárský jako o původním zakladateli cisterciáckého kláštera ve Žďáru,²⁾ a dědem

¹⁾ Sr. ERBEN, Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae I., str. 526, 576, 594, 609, 613; EMLER, Regesta II., str. 9—10, 12, 21, 34, 35, 46, 61, 67, 82, 88, 101, 111, 125, 131, 139—40, 144, 154, 195, 447 a Regesta III., str. 144. (ŠIMÁK, opomenuv Erbenův svazek Regest, uvádí Vikarta z Trnavy jen z let 1256—1262.) Z význačnějších listin, na nichž se se jménem Vikarta z Trnavy setkáváme, je na př. ratifikace Přemysla Otakara k smlouvě uzavřené biskupu Konrádem Freisingenským, Jindřichem Babenberským a Oldřichem Sekovským o babenberská léna z biskupství pasovského z r. 1253 (ERBEN, str. 609), spojenecká smlouva mezi Přemyslem Otakarem a biskupem pasovským, proti vévodům bavorským z r. 1257 (EMLER, str. 61) a především ovšem mírový instrument mezi Přemyslem Otakarem a Belou, králem uherským, z r. 1254, při němž byl Vikart z Trnavy jedním ze zplnomocněných vyjednavačů na straně české (EMLER, str. 12). Na listinách Přemysla Otakara z 16. ledna 1256 a 21. ledna 1262 připomíná se Vikart jako »burchgravius Wranowensis«. Ze zemřel před rokem 1265, svědčí darování jeho choti Volf hildy klášteru ve Světlé (Zwettl) z téhož léta, ve kterém se tato uvádí jako »relicta vidua Wikhardi de Tyrna«.

²⁾ Fontes rerum bohemiarum (Prameny dějin českých) II., str. 523. — Letopis jmenuje pana Jana »nobilis... vir... nomine Jenisch vel Jentzo, in Polna residens, prudens et religiosus...«

Vikarta z Polné nebo z Pollenheimu, se kterým se setkáváme v listinách z let 1269—1326.³⁾

Článečku Šimákova dotkl se jistými pochybnostmi — ne však zcela zřetelnými — Václav Novotný ve svých Českých dějinách.⁴⁾ Zabývaje se v souvislosti se svými studiemi o blahoslavené Zdislavě historií kláštera ve Žďáru, narazil jsem naň také. A chci ukázati v této drobné glosse, vyrostší na okraji mé práce, že vývody Šimákovy spočívají na omylu.

Šimák vyšel ve své úvaze od zmíněného již t. zv. většího letopisu žďářského, který, vyprávěje o tom, jak došlo k založení kláštera ve Žďáru, uvádí pana Vikarta z Trnavy jako »velmi blízkého přítele« pana Jana čili Jence z Polné.⁵⁾ Toto označení »propior amicus« pokusil se Šimák učiniti určitějším. Spojil je s listinou, kterou Vikart z Trnavy spolu se svou manželkou (Volhildou) a se svým zetěm Janem daruje 22. července 1259 podací právo v Dobřanech sestrám rádu Magdalene, aby tam postavily svůj rádový dům.⁶⁾ A jako další doklad uvedl text kroniky žďářské samotné, kde se praví o panu Vikartovi, že byl »vir strenuus atque famosus ac avus istorum fuit in Polna puerorum«. Z toho zdálo se mu vyplývat, že »páni z Polné byli by syny Janovými a po přeslici vnuky páně z Trnavy«.

Ale už, když si povšimneme blíže dokladů, které Šimák uvedl, vzniknou v nás jisté pochybnosti o správnosti jeho závěru. Kdyby byl býval pan Jan zetěm pána Vikartovým, proč by byl letopisec žďářský, který jinak byl o rodopisných datech dobrodinců kláštera dobře informován⁷⁾ (ví na př. také o dceři pana Jana⁸⁾), užil

3) Tak aspoň uvádí jej ŠIMÁK ve svém citovaném článku, opíráje se jednak o EMLEROVA Regesta II., str. 254 a 853, jednak o EMLEROVY Pozůstatky desk zemských I., str. 54. Nemohu se však ubrániti pochybnosti, jde-li tu skutečně o touž osobu, protože, kdybychom to chtěli předpokládati, musil by Vikart z Polné dosáhnouti velmi úctyhodného věku a sotva by kronikář t. zv. většího letopisu žďářského, psaného okolo r. 1300, mohl psáti o vnucích pana Vikarta z Trnavy na Polné jako o hoších (»puerii«).

4) I, 3, str. 905.

5) Sr. Fontes rerum bohemiarum II., str. 526: »Wichardus dominus propior fuit eius [Jenczonis] amicus, qui iacet in Drowowitz eciam tumulatus ibidem, dictus de Tyrna, vir strenuus atque famosus, ac avus istorum fuit in Polna puerorum, quorum mortuus est unus, sed et alter adhuc est.«

6) EMLER, Regesta II., str. 88. — Doplňkem této listiny je jiná darovací listina Vikarta z Trnavy a jeho zetě Jana klášteru magdalenecké v Dobřanech u EMLERA, Regesta II., str. 101.

7) Ukáži ještě ve své knize »Blahoslavená Zdislava«, že genealogické a datové údaje t. zv. většího letopisu žďářského jsou vskutku spolehlivější, nežli se dosud mělo za to.

8) To připomínám proto, že náš citát, uvedený shora v pozn. 2.,

k označení příbuzenského svazku mezi panem Janem a panem Vikartem z Trnavy jen zcela neurčitého výrazu »propior amicus«, který jistě daleko spíše odpovídá představě jakéhosi — snad bojovnického, rytířského — kamarádství než představě nějakého spojení pokrevního? A stejně nás zarazí, vidíme-li, že ze řečí pána Vika a rytíře Jana je v citované právě listině z 22. července 1259 výslovně označován nikoliv jako »z Polné«, jak bychom čekali, nýbrž jako »dictus de Dobran«, z Dobřan u Plzně, tedy z docela jiného úkrají, než ve kterém byl zakotven svým rozsáhlým majetkem pan Jan, první zakladatel kláštera žďárského.⁹⁾

Ještě více se pak zarazíme, srovnáme-li s tvrzením Šimákovým další data, která o panu Janovi z Polné jsou nám k disposici a která článek Šimákův přehlédla. Především je tu datum založení kláštera žďárského panem Janem. Událost ta¹⁰⁾ spadá někdy do polovice let třicátých XIII. věku, neboť opat oseckého kláštera Slavek, o kterém častěji již zmíněný t. zv. větší letopis žďárský vypráví, že vyslal ze svého kláštera štípení, aby založilo »cellu sv. Bernarda« na místě pozdějšího kláštera žďárského, a který toto štípení po pěti letech odvolal, je už r. 1240 »episcopus Prussiae«. Musí tedy v té době pan Jan být už v letech dospělých a spíše v pokročilejším věku, který častěji myslívá na zbožná nadání klášterní nežli mládí. Jak to však srovnati s úmrtním datem pana Vikarta z Trnavy — 1265 — vzhledem k němuž pan Jan jako zetf musil přece jen představovati pokolení mladší? — Vedle toho tu máme listinu krále Václava I. ze 7. července 1242,¹¹⁾ kterou tento stvrzuje

pokračuje: »Dives erat satis ac habuit nullus quoque natos.« což by mohlo buditi hned jisté pochyby o informovanosti našeho kronikáře. Není však sporu, že překlad, který *Fontes rerum bohem.* k tomuto místu připojuje — »neměl žádných dětí« — není správný a že může tu býti jedině: »neměl žádných synů.«

⁹⁾ To by arci nevadilo — v XIII. století přenášeji se jednotliví velmoži rychle z kraje do kraje (pani z Potštejna přešli z Plzeňska do východních Čech, páni z Michalovic do Velešína v jižních Čechách atd.) — ale dlužno poukázati k tomu, že majetek pána Jana v povodí Doubravy a dále na jihovýchod odtud, jak jej vidíme v listině, citované níže v pozn. 11, byl příliš rozsáhlý, než aby se byl mohl pan Jan při něm tak lehce zváti »dictus de Dobran«.

¹⁰⁾ Dosvědčena je — vedle vyprávění mnohokrát již citovaného t. zv. většího letopisu žďárského ve *Fontes rerum bohemicarum* II. — listinou, kterou ERBEN (Regesta I., str. 226) omylem posunul k roku 1206 a spojil s klášterem oseckým a o niž ukázal Jos. TEIGE v studii: »Die Vorgeschichte des Klosters Saar« (v »Studien und Mitteilungen aus dem Benedictiner- und Cistercienserorden«, sv. XIII., str. 81 násled.), že se týče kláštera žďárského. (Pokud jde o datování listiny, rozcházím se arci s Teigem, který ji klade do let 1232—34, a vročuji ji s V. NOVOTNÝM [České dějiny I. 3., str. 907] až do r. 1235.)

¹¹⁾ Otiskuje ji ve výtahu ERBEN v Regestech I., str. 504.

nadání Jana syna Zbraslava, učiněná řádu německých rytířů v úvalu dolní a střední Doubravky a pak v Polné, a která se týká nepochybně také našeho pana Jana z Polné, pohřbeného — podle již citovaného svědectví t. zv. většího letopisu žďárského — v konfirmaci dotčených Drobovicích v kostele německých rytířů. A listinu tu zase není možno dobře srovnati se závěry Šimákovými. Jan z Polné vystupuje tu — r. 1242! — už zřejmě jako člověk vysokého věku, který »divinae remunerationis intuitu« činí rozsáhlé nadání německým křížovníkům. Žádných synů zřejmě nemá, neboť to, co po jeho smrti má zdědit jeho vdova — vsi Potěhy a Tupadla a polovici vsi Vinaře — odkazuje, pakliže by vdova zemřela nebo po jeho smrti se provdala za jiného, zase svým oblíbeným »fratribus hospitalis S. Mariae Theutonicorum Jerosolimitani« a své dceři Anně vyhradil statky kdesi nad horní Doubravou, snad u Chotěboře.¹²⁾

Bylo by ovšem snad možné — pomocí umělých a málo pravděpodobných hypotéz — překonati i tyto překážky. Na štěstí však je tu svědectví, které zcela rozhodně maří jakoukoli domněnkou, že by »propior amicus« t. zv. většího letopisu žďárského mohlo znamenati »tchán« a že by pan Jan z Polné, první zakladatel kláštera žďárského, byl zlotožitelný s Janem z Dobřan, zetěm Vikarta z Trnavy. Je to poznámka v opětovně citované kronice žďárské,¹³⁾ podle níž pan Jan z Polné zemřel nedlouho po té, co postoupil kraj, určený kdysi pro staveniště a zboží kláštera žďárského — zatím mnichy cisterciáky z Oseka opuštěné — svému příteli, panu Přibyslavovi z Křížanova, kastelánu hradu Veveří a později kastelánu brněnskému, oici blahoslavené Zdislavě, aby tento se tu znovu pokusil (také jménem jeho) založiti klášter »ku poctě Rodičky Boží a svatého Mikuláše vyznavače«.¹⁴⁾ Poněvadž letopis nás vypráví

¹²⁾ Nemusím jistě zvlášť zdůrazňovati, že tento obraz rodiny pána Janovy, jak jej podává jeho listina, plně odpovídá líčení t. zv. většího letopisu žďárského, jež jsem uvedl v pozn. 8. a o němž bude ještě řeč dále v pozn. 15.

¹³⁾ Fontes rerum bohemiarum II., str. 526: »Vir tamen iste bonus posthec (t. j. po sjednání úmluvy s Přibyslavem z Křížanova, o níž bude hned v dalším řeč) vixit breve tempus, nec non in Drowowitz per amicos fit tumulatus.«

¹⁴⁾ Kdy k tomuto postoupení došlo, není jasné řečeno. Vyprávění t. zv. většího letopisu žďárského však jasně naznačuje, že bylo to velmi brzy po té, co kolonie mnichů z kláštera oseckého na příkaz opata Slavka, nespokojeného z nějakých neznámých důvodů s poměry na Žďáre, Žďár opustila, neboť Přibyslav z Křížanova ještě zřejmě nevěděl dobré o osudu tohoto prvního štípení žďárského z Oseka (»Nam cum colloquium miscerent insimul ambo, contigit, ut dominus Prsibizlaus quereret illum, quomodo de claustro staret, quod ceperat ipse ponere, vel quali modulo cessasset ab ipso. Ille referet subito sibi singula facta revelans, qualiter

dále, že zase ještě uplynula řada let, než Přibyslav z Křížanova se dostal k tomu, »aby aspoň něco učinil pro jméno Kristovo«, t. j. aby učinil vlastní kroky k založení kláštera,¹⁵⁾ a poněvadž Přibyslav zemřel »léta 1251 v den svaté Juliany mučednice«,¹⁶⁾ není pochyby, že smrt pana Jana z Polné spadla už někdy do let čtyřicátých, ba nejspíše do počátku let čtyřicátých XIII. věku, což by také zcela odpovídalo testamentárnímu rázu jeho výše zmíněného darování německým rytířům.

Nemohl tedy být pan Jan z Polné totožný se zetěm pana Vikarta z Trnavy, Janem z Dobřan, který se připomíná r. 1254 a 1259. Ani v dětech svých nemohli se však oba velmožové spříznit, protože prve zmíněná dcera pána Anna se zasnoubila — podle svědectví t. zv. většího letopisu žďárského¹⁷⁾ — s vnukem pana Přibyslava z Křížanova Smilem, synem Bočka, purkrabí znojemského a praotce pozdějších pánů z Kunštátu. Jan z Dobřan se snad později dostal koupí na Polnou a jeho potomkem byl — nemýlím-li se — onen vnuk pána Vikartův, Vikart z Polné a vůbec oni »pueri in Polna«, o nichž jsme zaslechli shora vyprávěti kroniku žďárskou.

Historie pana Vikarta z Trnavy a pana Jana z Polné, prvního zakladatele kláštera ve Žďáru, je zajisté jen zcela drobný úlomek z našich dějin XIII. věku. Ale ukazuje velmi pěkně, jak opatrny musíme být ve svých závěrech tam, kde pro vyvozování genealogických linií máme začasté jen oporu pouhých křestních jmen, jako je tomu u nás v době Přemysla Otakara I. a ještě v době Václava I., a jak i badatel, kterému jinak jistě právem přísluší jméno z nejlepších v naší novodobé historiografii, může tu být snadno zláknoucími pravděpodobnostmi.

egisset secum Zlauco pater abbas, et quod adhuc talis et silvula tanta maneret...»)

¹⁵⁾ Fontes rerum bohemiarum II., str. 527: »Predictus dominus Pribislaus cum senuisset, atque suas natas ex more viris sociasset... ut potè vir prudens cepit pensare futura, scilicet eternam vitam, mortemque perhennem. Ut prius audistis, voluit quoque ponere claustrum ordinis illius, qui Bernhardi vocitatur, sed quia non potuit, sicut voluit, cito tale claustrum fundare, cepit tamen hec meditari, ut saltem quidquam faceret pro nomine Christi.« — Vskutku se Přibyslav z Křížanova k založení kláštera ani nedostal, nýbrž celou věc odkázal svému zeti Bočkovi, purkrabí znojemskému a praotci pozdějšího rodu pánů z Kunštátu, zanechav mu k tomu účelu kromě pozemku i 14 liber zlata a 104 libry stříbra. Boček pak r. 1251 povolal do Žďáru kolonii cisterciáckých mnichů z Nepomuku, která se stala vlastním základem kláštera.

¹⁶⁾ Fontes rerum bohemiarum II., str. 529: »Dispositis cunctis moritur dominus Prsibizlaus (...) anno Mille duo C quinquagintaque primo, martiris in festo Iuliiane virginis alme...«

¹⁷⁾ Fontes rerum bohemiarum II., str. 539.

Josef Pilnáček:

Kdo byl Jiskrův polní hejtman pan Matúš?

Mezi středověkými válečníky setkáváme se se zajímavou osobností, která se vyskytuje zvláště v okolí Jana Jiskry z Brandýsa a již říkali prostě pan Matúš. Kdo byl tento význačný válečník, až dosud se nevědělo. Dalo se pouze předpokládati, že to byl jeden z moravských rytířů. Teprve soustavným badáním podařilo se mně rozluštit, že pan Matúš, často též Matúšek zvaný, není nikdo jiný nežli člen moravského vládyckého rodu z Velkých Lazník u Lipníka (Groß-Lassnik) a praotec oné větve, jejíž členové se nazývali podle něho příjmením Matúš či Matúšek a posléze Matuška z Lazník a jsou předky pozdějších a až dosud žijících Matušků z Topolčan.

Dříve než doložím, jak jsem k tomuto úsudku došel, sluší uvést, že na Velkých Lazníkách sedělo již ve XIV. století současně několik vládyckých rodů, které se všechny psaly z Lazník, odlišujíce se pouze různými znaky, jak je uvádí Sedláček ve své Heraldice (II. díl, str. 300). V našem případě jde pak o onen rod, který měl ve znaku obrněnce či rytíře, jejž až dosud nosí ve štítě Matuškové z Topolčan.

Mezi nejstarší členy tohoto rozrodu patří Jan řeč. Děrava, Vaněk a Jakub z Lazník, patrně bratři, uvádění roku 1373 a později, jak dokládají brněnské desky zemské; z nich Jan Děrava pečetil již roku 1380 znakem obrněného muže.¹⁾ Z pozdějších patří sem bratři Jan a Martin z Lazník (1417—1437), Tomáš z Lazník (1437) a bratři Vaněk a Jakub z Lazník (1437—1462), z nichž Jakub, zakoupiv roku 1439 manství Miňovice na Moravě, stal se zakladatelem odnože Miňovských z Lazník, která ještě začátkem XVII. stol. porůznu na Moravě kvetla.

Na Velkých Lazníkách hospodařili v druhé polovině XV. stol. četní jiní členové tohoto rozrodu, mezi něž mimo našeho pana Matúše patří Vaněk a Mikuláš z Lazník, jejichž krásně zachované pečetě na listině z 25. prosince 1466 (v arcibiskupském

¹⁾ Podle sbírky pečeti Woříkowského z Kundratic uvádí SIEB-MACHER, Der mährische Adel, str. 203 tab. 140.

archivu v Kroměříži) ukazují na štíte celého rozkročeného, mečem opásaného rytíře a za klenot mají tři pštrosí péra.²⁾

S p a n e m M a t ú š e m, jehož příjmení bylo podle tehdejšího zvyku několikráté přeměněno i na Matyáše, setkáváme se po prvé roce 1440 na Slovensku, kde se uvádí současně s Talafúsem (z Ostrova) a jinými rotmistry ve službách Jana Jiskry z Brandýsa.³⁾ Přítomnost Jana Talafúsa nás nepřekvapuje, neboť víme, že měl za ženu jednu z Jiskrových dcer a že tou dobou měl v držení Hukvaldy (Hochwald), ležící nedaleko Lazník, a vzdálenější Ostravu.

Matúš zdržoval se pak po celou dobu na Slovensku, neboť ještě 27. dubna 1445 kupuje se svým bratrem D o n á t e m na hradě Korlat Kamenu (v Malých Karpatech) vojenské koně.⁴⁾ Je jistě zajímavé, že kastelánem řečeného hradu byl tehdy Janda (Jan) z Moravan (a Landštejna), jehož rodina přichází současně na Moravě na Kroměříži. Na Slovensku byl pan Matúš ještě 2. října 1445, kdy se zaručuje jednomu z hornouherských šlechticů za Tala-fúse za 200 zl.⁵⁾

V srpnu 1446 byl však pan Matúš zase už na Moravě, kde seděl na dvoře v Předmostí u Přerova, jak vysvítá ze žaloby paní Kateřiny z Konice, která snad měla na onen dvůr, jejž pan Matúš koupil⁶⁾ spolu s M a r t i n e m z L a z n í k (snad svým bratrem), lepší nárok.⁷⁾ Zde se uvádí náš Matúš s přídomkem »z Předmostí«. Roku 1448 odprodal však pan Matúš třetinu řečeného dvora v Předmostí, ponechav si jen právě tolik, co by potřeboval na výživu.⁸⁾

Již tou dobou byl pan Matúš znám jako dobrý válečník, a proto nepřekvapuje, že byl r. 1454 volán od polského krále, aby spolu s Jeníkem (z Mečkova) šikoval či řídil jeho válečné vozy při válečném tažení proti Prusům.⁹⁾ Sotva se však vrátil

²⁾ SEDLÁČKŮV údaj v Heraldice II. 300, jako by to byl muž ve zbroji do půl(!) údův, neodpovídá skutečnosti.

³⁾ Světozor, příloha Slovenských novin, Vídeň (Wien) 1855, čís. 73 ze dne 23. června, str. 53. Tento vzácný časopis nachází se ve Vídeňské státní knihovně pod zn. 399.247-D.

⁴⁾ Doklady uvádí V. CHALOUPECKÝ, Středověké listy ze Slovenska (Bratislava-Praha 1937), str. 22 č. 19 a str. 23 č. 20.

⁵⁾ Rodinný archiv hrabat Starav v Michalovcích na Slovensku; opis v hraběcím archivu Matuschku v Bechau ve Slezsku.

⁶⁾ Koupě byla vložena do moravských zemských desk (Olomoucká cíuda X. 641) teprve r. 1447. M a r t i n z L a z n í k uvádí se též r. 1446 (tamže X. 511), když koupil od S e k e r k y z L a z n í k jisté zboží.

⁷⁾ V. BRANDL, Libri citationum et sententiarum, IV. str. 496, č. 992 a 993.

⁸⁾ Zemské desky moravské, Olomoucká cíuda, X. 849—850.

⁹⁾ Fr. SIMEK, Staré letopisy české (Praha 1937), str. 117.

z Polska, jest pan Matúš zase již na Slovensku spolu s Talafúsem, Jakubem Teletem a Heřmanem ze Zvířetic a to v Pováží, kde se účastní různých bojů,¹⁰⁾ a rok na to opět na Moravě, kde se v květnu 1464 uvádí se svou manželkou Eliškou z Lisek,¹¹⁾ která pocházela vlastně z rodu pánů z Kokor (znaku lva na zdi) a měla sestru Johanku, provdanou za blíže nám neznámého Jakuba.

Snad již za svého pobytu na Slovensku seznámil se pan Matúš s mocnou rodinou Országhovců, kterým kromě slovenských Kútů (nedaleko Hodonína) patřil od roku 1459 slovenský hrad a panství Velké Topoľčany a kteří byli dobře známi i na Moravě, neboť dcera Jana Országha, Judita, byla druhou ženou Jana Jiskry z Brandýsa a z dcer palatina Michala Országha Alena byla r. 1480 chotí Ladislava Podmanického na Brůmově a její sestra (Bora) byla rovněž provdána za jednoho Podmanického. Domýšlím se proto, že pan Matúš byl s Országhovci nejen v dobrém přátelství, nýbrž že snad stál i v jejich službách na hradě Topoľčanech, kterýžto přídomek si pak oblíbilo i jeho potomstvo. Je jisté, že již před rokem 1464 zprostředkoval na Moravě panu (Janu) Országhovi kupi válečné zbroje od Sekyrky z Lazník.¹²⁾

Od jara 1464 až do konce roku 1468 nacházíme pana Matúše na Moravě, kde hospodaří na svém dvoře v Předmostí, ač přechodně (1464) byl i ve službách pana Jana z Morkovic.¹³⁾ Ale ani v této době nezapřel pan Matúš své válečné řemeslo. Znesvářiv se s panem Protivcem ze Zástřizl, oblehl vojensky jeho hrad Cimburk, jehož i dobyl.¹⁴⁾ Dva roky nato vidíme pana Matúše zase ve vojenských službách krále Jiřího, vlastně jeho syna Viktorina, když r. 1468 spolu s válečníky Kostkou, Pardusem (z Horky), Jeníkem (z Mečkova), Šárovcem (ze Šárova), Michálkem z Vorle a Zmrzlíkem (ze Svojšína) táhne z Moravy do Rakous na Lávu (Laa).¹⁵⁾

Vrátil se z této výpravy na Moravu, pan Matúš žil opět na svém dvoře v Předmostí, kde se uvádí v letech 1482—1493 spolu se syny Ondřejem a Martinem Matúškym;¹⁶⁾ dne 24. června 1494 byl již mrtev, zanechav dvůr v Předmostí svému

¹⁰⁾ V. CHALOUPECKÝ, Středověké listy ze Slovenska, str. 68—69.

¹¹⁾ V. BRANDL, Libri citat. et sent. IV., str. 430—431, č. 784.

¹²⁾ Tamže IV., str. 435 fol. 813.

¹³⁾ Tamže IV., str. 430 č. 783; str. 432 č. 795; str. 449 č. 897; str. 472 č. 234; str. 476 č. 264; str. 496 č. 992.

¹⁴⁾ Rud. HURT a K. SVOBODA, Hrad Cimburk u Koryčan, str. 18.

¹⁵⁾ Fr. ŠIMEK, Staré letopisy české, str. 135.

¹⁶⁾ V. BRANDL, Libri citat. et sent. VI., str. 248 č. 1487 a 1488; V. str. 199 č. 789, a netištěné půlhony moravské, Olomoucká cída XIV., fol. 12 a 18.

synu Ondřeji Matúškovi,¹⁷⁾ který žil ještě roku 1513, nazývaje se Ondřej Matúš nebo Matúšek z Lazník.¹⁸⁾

Kromě zmíněných dvou synů měl pan Matúš ještě třetího syna jménem Matyáše, který se r. 1493 při prodeji jistého dědictví v Lazníkách píše Matyáš Matúš z Lazník¹⁹⁾ a dne 14. listopadu 1494 sedí na svobodném dvoře v Liskách, jejž patrně zdědil po své matce Elišce z Lisek.²⁰⁾ Matyáš Matúš (či Matuška) z Lazník zdědil po otci vojenskou krev a oddav se záhy řemeslu válečnému, sloužil nejdříve polskému králi Zikmundovi, od něhož byl dne 18. října 1519 obdařen znakem či lépe řečeno rozhojněním znaku, jehož štíť i klenot jsou původním erbem vladky z Lazník (v červeném poli rytíř a jako klenot tři pštrosí pera) a jen ke klenotu přidán byl vavřínový věnec.²¹⁾ Zde po prvé píše se Matyáš Matúš jako Matyáš Matuška²²⁾ z Topolčan, kterýžto přídomek upomíná na Velké Topolčany na Slovensku, kdysi majetek rodu Országhovců, v jejichž patrně službách jeho otec pan Matúš a možná i on sám byl. V době od 27. října 1519 do 5. listopadu 1520 slouží Matyáš Matuška jako rotmistr v polských službách a píše se krátce Matúš, Matuška, též Matúšek a jednou také z (ex) Veselí (u Strážnice), kde asi před tím přechodně dlel.²³⁾ R. 1522 byl Matyáš Matúš zase již na Moravě, kde se jako Matúš z Topolčan soudí s panem Jiřím Tetourem z Tetova a Malenovic.²⁴⁾

Z jeho synů známe Mikuláše z Topolčan a Matyáše (Matúše) Matušku z Topolčan, který byl stejně jako jeho otec rotmistrem nejdříve (před r. 1543) v polských službách a později ve službách pana Jana z Pernštejna, při čemž nazýván je nejednou též dřívějším přídomkem Laznický.²⁵⁾ Od něho pochází jinak již obecně známé potomstvo až dosud žijících Matušků z Topolčan, jejichž původ byl dosud právě tak záhadný jako osoba jejich předka pana Matúše.

17) Netištěné půhony moravské, Olomoucká cíuda XV. fol. 4.

18) Vlastivěda moravská, sv. 38: okres Lipník, str. 211; netištěné desky moravské, Olomoucká cíuda XVII. fol. 21.

19) Moravské netištěné desky zemské, Olomoucká cíuda XIV. 27.

20) Moravské netištěné půhony, Olomoucká cíuda XIV., fol. 125.

21) Dva opisy nobilitace nacházejí se v arcibiskupském archivu v Kroměříži, vidimovaný opis v archivu hrabat Matuschků v Bechau ve Slezsku.

22) Matyáš Matuška == Matyáš syn Matušky (latinsky Mathias Matusonis).

23) WIERZBOWSKI, Matricularum regni Poloniae. Summaria No 3109, 3247, 3347, 3363 a 3494. Současně s ním slouží zde též Jan z Kroměříže (No 3363), Jan Tetour z Tetova a jiní Moravané.

24) Netištěné moravské půhony, Olomoucká cíuda XII. 9.

25) Archiv český, sv. XX., str. 205.

Jiří Felix:

Stejná křestní jména sourozenců.

Předem připomínám, že v tomto článku nejde o zálibu některých rodičů v určitém křestním jménu, které dávali později narozeným dětem, když jim dříve narozené děti téhož jména zemřely, nýbrž o zálibu mnohem houževnatější, která křtila další děti týmž jménem, i když dítě zamilovaného jména ještě žilo. To je věc, která může přivést rodopisce do nemalých zmatků a která se zdála a zdá mnohým neuvěřitelná. Tak mé připomenutí této skutečnosti na členské schůzi 1. června 1939, kde jsem se zřením k tomu doporučoval badatelům, aby své pátrání počínali raději v pozemkových knihách než v matrikách a ušetřili si tím mnoho práce a trampot, setkalo se s velkou nedůvěrou. Považuji proto za naprosto nutné, abych své tvrzení doložil a prokázal příklady, které se ovšem omezuji na onu část Klatovska a Plzeňska, v níž jsem svá vlastní badání konal.

Z křestních jmen, která se těšila zvláštní oblibě, je na prvním místě jméno Janu mužů a Kateřina u žen. Jméno Jan může ovšem značit různé svaté: Jana Křtitele, Jana Nepomuckého, Jana Evangelistu atd., jenže tato bližší označení při pozdějších bězích života chybějí jak v matrikách, tak v pozemkových knihách.

Šimon Pavlík, který se ženil 1685 s Annou, dcerou Kašpara Krolla, rychtáře staňkovského, měl s ní dva Jany, dvě Markéty, dvě Justiny, ale mimo to ještě s druhou manželkou Dorotou třetího Jana. Také Jan Pavlík na Bílé mlyně u Staňkova, zemřelý 1758, měl tři syny jména Jan, a dvě dcery Anny, z nichž jedna byla provdána za hostinského Pilla v Puclících a druhá za šafáře Hagenaura v Nahošicích.

Vít Jiřík, sedlák a rychtář v Lohové, měl dva syny Jany, z nichž každý založil novou linii rodovou.

Matouš Vrba, chalupník v Osvračíně, měl rovněž dva Jany, kteří zanechali potomstvo.

Matouš Abrahám (1741), sedlák v Osvračíně, měl dvě dcery, z nichž Kateřina starší byla provdána Arnošťová a mladší Martinková.

Jan Kanický, sedlák ve Lštění čís. 12 st./10 n., měl dva syny jména Jakub.

Jiří Volf, zemřelý 1793, rolník ve Lštění č. 12 st./14 n., křtil 1736 syna, jemuž dal jméno Jiří, a roku 1747 křtil druhého syna týmž jménem. To mne svedlo k domněnce, že první Jiří byl již tehdy mrtev, ale nebylo tomu tak: tento starší Jiří zemřel teprve r. 1822 v Malonicích u Lštění jako výminkář na čís. 3. Jeho mladší bratr Jiří převzal 1791 rodny statek a měl syna Jiřího, zemřelého 1830, jímž se končí řada hospodářů z rodu Volfů na tomto dvoře ve Lštění. Jeho dcera a dědička Magdalena přinesla dvůr věnem Jakubu Odvody, otci mé matky.

Záliba ve stejných jménech vede mnohdy i k nesprávné rodové tradici. Tak na příklad Jan Šiman, zemřelý 1812, sedlák a rychtář ve Všekarech u Staňkova, měl dva syny, mezi něž 1805 rozdělil svůj celolánní dvůr čís. 20 tak, že Jan starší dostal půldvůr čís. 32 a Jan mladší půldvůr čís. 20. Oba měli potomstvo, u něhož stejně jméno praděda vedlo k názoru, že Martin, syn Jana staršího, a Ondřej, syn Jana mladšího, jsou syny jednoho Jana z dvou manželek a tedy nevlastními bratry, nikoliv jen bratranci.

Nejpodivnější však je, že v některých rodech dávali rodiče dětem při křtu dvě až tři jména, ale jejich jméno volací (Rufname) — což je k nevíře — zůstávalo stejné. Na příklad: Jan Maxmilián Rádl měl syny Bedřicha Václava, narozen 1708, a Bedřicha Karla, nar. 1714, kteří oba užívali jen jména Bedřich a oba měli potomstvo. Synem mladšího Bedřicha byl Jiljí, jehož nejstarší syn Ondřej je dědem obou známých vysokoškolských profesorů, Emanuela a Františka, a mladší synové Jan Křtitel a Jan Nepomucký založili dvě haluze.

Není žádného pravidla pro to, které ze dvou nebo více křestních jmen má být jménem volacím, což právě rodopisce nejvíce mate. Jednou je to jméno první, jindy druhé, jindy třetí. V rodě Randů v Domažlicích (viz první číslo Rodopisné galerie) je ve čtvrtém pokolení rovněž uveden takový příklad stejných křestních jmen: marná byla námaha zjistit, který z obou Janů byl pokračovatelem rodu.

Tato záliba v určitých křestních jménech nevyskytuje se však pouze u rodů občanských, nýbrž v míře nemalé i u rodů šlechtických. Tak na př. hrabata ze Schwarzburgu dávala svým synům ve středověku jména Heinrich a Günther — Günther XXI. byl vzdorokrálem Karla IV. Hrabata a rytíři von Bünaau (česky z Bínova), kteří drželi v severních Čechách m. j. Děčín (Tetschen a. E.) a zbudovali Bünauburg, křtili vždy prvého syna jménem Heinrich, druhého Rudolf, třetího Günther; bylo-li pak více synů, křtili je týmiž jmény stejným pořadím. Nejzáze však v této zálibě

jdou knížata Reuzská, která po mnoho staletí křtí všechny syny jménem Heinrich, přidávajíce ke jménu římské číslice na odlišení.

Tato staf chce býti upozorněním všem rodopiscům, aby nepovažovali, najdou-li v matrikách křtěnce stejných jmén z jedných rodičů, za prokázáno, že první křtěnec téhož jména zemřel, dokud se o tom v matrice zemřelých nepřesvědčí. Nejbezpečnějším uka-
zatelem v tomto směru jsou zápisu pozemkových knih, kterým dlužno věnovati pozornost největší, neboť při postupech statků, projednávání pozůstalostí atd. bývají v nich vyjmenovány všechny děti, ba mnohdy i za koho se dcery provdaly, nebo kam se synové přiženili, při čemž stejná křestní jména sourozenců nemohou nás zmásti, nýbrž naopak vyvedou nás z rozpaků, do nichž nás třeba matrika přivedla.

Dr. Ladislav Hosák:

Příspěvek k rodopisu moravské šlechty z knih půhonů brněnských a olomouckých.

Pokračování.

Z DRAHANOVIC KOBERSKÝ: 1541 neb. Jan, jeho sestry Anna a Eliška, viz z Vlašimě (PB 39, 57). Týž odkázal Koberice sestře Elišce (PB 39, 112).

Z DRNOVIC DRNOVSKÝ: 1602 Maruše z Tvrkova a Kravař, vdova po Bernartovi na Rájci, Kounicích a Bojanovicích; jeho dcera Dorota pocházela z prvního manželství s Annou z Lemberka (PB 40, 211 a 212).

Z DUBÉ BERKA: 1535 neb. Ladislav, jeho sestra Eufrozína, viz z Ludanic (PB 39, 9). — 1637 Matyáš Ferdinand, sirotek po Lvu Burianovi (PB 41, 299). — Dorota, viz z Kafunku.

Z DUBNICE: 1553 neb. Ondřej, r. 1558 sirotek po Ondřejovi (PB 39, 214; PO 45, 35).

Z DVORCŮ DVORECKÝ: 1594 sirotek po Petrovi na gruntě v Křížanově, slul (1608) Kateřina (PB 40, 119 a 243).

Z DŽBÁNOVA DŽBÁNOVSKÝ: 1629 sirotci po Janu Čeňkovi na svob. mlyně v Míkovicích (PB 41, 35).

Z EBRHARCE: Marketa, viz z Bítova.

Z EINCZINGU: 1609 Volf na Schrattenhalu a Marejži přijat za obyvatele markrabství, jeho bratr neb. Albrecht (PB 40, 262). — Barbora, viz z Šumvaldu.

Z EJVANČÍC MUNKA: 1584 Alina Těšínská z Lemberka, vdova po Jiřím (PO 45, 309). — 1586 sirotci po též Jindřichovi, mezi nimi Jan ml. (PB 40, 8). — 1609 Jindřich, syn téhož neb. Jiříka (PB 40, 252).

Z ELKUŠE LORECKÝ: 1579-84 Václav, sirotek neb. Jiříka (PO 45, 260, 271 a 310).

Z ERDÖDU PALFY: 1633 Tomáš, jeho manželka Anna Kateřina z Víckova (PB 41, 179). — Barbora, viz z Potnštejna.

Z ERTIŠOVIC PINTA: 1594 bratři Jindřich a Hrůza (PO 47, 20).

Z FIŠBERKU: Anna, viz z Tobišova.

Z FORGACH HR.: 1637 vdova Estera Bošanka z V. Bošanů, syn František a 6 dcer po neb. Mikulášovi (PB 41, 313).

Z FRANKENBERKU HEPNAR: 1571 sirotek po neb. Valerí (PO 45,

157). — 1588 neb. Krystyna Ederová z Šťavnice, provdaná Hepnarka, její dcera Anna Hepnarka (PB 40, 35).

Z FREIHOFU ŠMÍD: 1633 sirotek po neb. Karlovi, synu neb. Štěpána (PB 41, 173). — 1633 Eva Boková z Leyprštorfu, vdova po Štěpánovi (PB 41, 186).

Z FULŠTEJNA: 1562 bratři Fridrich Herbort a Karel přijati mezi pány starožitné (PO 45, 63). — 1579 a 1580 sirotci po Fridrichovi Bílovském z F., jehož bratrem byl Jan Jiřík Bílovský (PO 45, 261 a 269). — Eliška, viz z Lideřova. — Eliška, viz z Lichtenburka.

Z GARS GARSKÝ: 1591 vdova Eva Martinkovská z Rozseče a sirotci po Jiříkovi; nejstarší sirotek z prvého manželství byl Jindřich (PB 40, 78). — 1613 a 1614 sirotci po Bohuslavovi, jehož bratrem byl Václav (PB 40, 326 a 342). — 1614 Václav, sirotek po neb. Jiřím (PB 40, 304). — 1626-33 Jan, sirotek po Václavovi a neb. jeho manželce Alině Janaurce ze Strachnova (PB 41, 172). — 1633 Jiří Bernart, syn neb. Bohuslava (PB 41, 174). — Marketa, viz ze Lhoty.

Z GBELSKA GBELSKÝ: 1540 vdova Anna ze Zástrizl a sirotci po Hanušovi (PB 39, 42). — 1599 sirotek po Hanušovi, jehož sestrou byla Mandalena, viz z Borovnice (PB 40, 188).

Z GEGETNÉ POGREL: 1611 vdova Marketa Odkolková z Oujezdce a sirotci, z nichž byl nejstarší Jiří Bernart, po Karlovi (PB 40, 288). — 1631 sirotci po Jiřím Bernartovi (PB 41, 92).

Z GERŠTORFU GERŠTORF: Alžběta, viz z Mezilesic, z Kočeborovic. — Sybila, viz z Maxen.

Z GEBESU SVĚTLÍK: 1613 sirotek po Fridrichovi na svob. dvoře v Tučíně (PB 40, 327). — 1625 týž sirotek slula Eva (PB 40, 383).

Z GITTER ŠPULÍŘ: 1593 sirotek po Janu ml. (PB 40, 117).

Z GLAUBIC GLAUBIC: 1601 sirotci po Zikmundovi na svob. dvoře ve Vlasaticích (PB 40, 205).

Z GLOŠKU FALKENHAJN: 1599 sirotci po Adamovi na svob. mlýně a dvoře v Uhercích (PB 40, 186). — Eliška, viz z Ptení. — Salomena, viz z Kotulína.

Z GORNIC GORECKÝ: 1592 sirotci po Janovi (PB 40, 105).

Z GOSTONKY ŠTOLC: 1625 sirotci po Zikmundovi, jenž zemřel r. 1620 (PB 40, 390). Jedna z nich slula r. 1631 Mandalena (PB 41, 138).

Z GOSTVIC ČATRVAN: 1586 Lida Geblovna, vdova a sirotek po Eliášovi (PB 40, 25). — 1590 sirotek slul Anička (PB 40, 51).

Z GRONSDORFU GROS: 1592 Zuzana Milhemerka z Milhemu, vdova po Burianovi (PB 40, 107). — 1613 Albrecht, sirotek po Burianovi (PB 40, 321). — Maruše, viz z Oupolna.

Z GRYNENBERKA HOLŠTEJNAR: 1612 sirotek po Janovi, jehož bratrem vl. byl Kryštof (PB 40, 305).

Z GUTNŠTEJNA HR.: 1568 Šebestián, jeho manželka Eliška z Liechtenstejnra (PO 45, 121).

HABERLE: Císař Zikmund vydal list erbovní olomouckému měšťanu Jeronýmu Haberlovi (PB 39, 18).

Z HÁJE: 1516 Mikuláš Franc nemocen, jeho syn Jan (PO 47, 7). — Johanka, viz z Víckova.

Z HÁJE HÁJOVSKÝ: Kateřina, viz z Prusinovic.

Z HARTUNKOVA: 1574 sirotci po Mikulášovi, z nichž se 1583 jmenuje Matyáš (PO 45, 199 a 304). Matyáš seděl na Čechách a r. 1598 byli on i jeho manželka Estera Pivcová z Hradčan již mrtvi, zanechavše sirotky, z nichž 1610 byl nejstarší Tas Jetřich (PB 40, 175 a 285).

Z HENDERSDORFU: 1550 Martin a Hynek, synové neb. Markety z Konecchlumé (PO 48, 160).

Z HERALTOVIC: Dorota, viz z Kounic.

Z HERNSDORFU ČACEK: 1614 sirotci po Janovi na svob. dvoře v Kněždubě a mlýně v Lipově (PB 40, 338).

Z HERNSDORFU ELBL: 1627 dcera po neb. Kryštofu na svob. dvořech v Ryšicích a Bohuticích (PB 40, 425).

Z HERULTIC HERULT: 1550 neb. Jan měl bratry Mikuláše a Adama, všichni byli syny neb. Alše; Jan zanechal mimo dcery Marianu, Ludmilu a Alžbětu také syny (PB 39, 179; PO 48, 165 a 197). — Z jeho synů se jmenuje 1556 Kryštof (PO 45, 5).

Z HESTOVIC HESTOVSKÝ: viz z Hostovic Žestocký.

Z HLUŠÍNA RYTZAUR: 1615 sirotci po Tomášovi na Trboušanech a na domě u Horní brány v D. Kounicích (PB 40, 351).

Z HODĚJOVA: 1537 Arkleb, jeho manželka Johanka z Osečan (PB 39, 29). — 1568 Arkleb, jeho syn Oldřich (PO 45, 134).

Z HODICK HODICKÝ: 1538 Jiřík, jeho manželka Marketa (Kateřina) z Osečan (PB 39, 29; PO 48, 29). — 1583 Jindřich a jeho bratr ml., synové neb. Zdeňka (PO 45, 292).

Z HOFFU CEDLAR: 1625 sourozenci Kryštof a Anna, oba již neb. (PB 40, 385). — 1564 Volf, jeho syn Jan (PO 45, 89).

Z HOKOVA HOKOVSKÝ: 1595 Kryštof, jeho manželka N. Šlejklovská z Šicndorfu (PB 40, 154).

Z HOLOVOUS BAVOR: 1592 sirotci po Krištofu, jehož dcerami byly Alina a Rosina (PB 40, 101).

Z HOLZAU HOLZAUER: 1598 Johanka a Marketa a neb. Alexandr, děti neb. Alexandra (PB 40, 182).

Z HONBIC OŘECHOVSKÝ: 1537 Jan a jeho syn Matyáš, jehož manželkou byla 1535-39 Bohunka z Kostelce (PB 39, 7, 25 a 34). — 1542 vdova Anna Kropáčka z Nevědomí (provadavší se po druhé za Kašpara Suského) a sirotci po neb. Petrovi (PO 48, 72 a 81). — 1550 Mikuláš a Jan, synové neb. Petra (PB 39, 174; PO 48, 162). — 1576 Václav, jeho manželka Kunka Zachařka z Plotiště (PO 45, 224). — 1581 Matyáš, syn neb. Václava (PO 45, 278). — 1600 vdova Zuzana Morkovská ze Zástřizl a sirotci po Matyášovi (PB 40, 199). — Bohunka, viz z Čechočovic; Johanka, viz z Polanky.

Z HORKY HORECKÝ: 1553 bratři Mikuláš a neb. Jiřík, po němž zůstali sirotci (PB 39, 224; PO 48, 202). Ještě r. 1565 se jmenuje sirotek po neb. Jiřím (PO 45, 92). — 1601 vdova Maruše Pecháčová z Medlic a sirotek po Jiříkovi (PB 40, 202). — Johanka, viz z Rozseče.

Z HORY KAMENNÉ: Eliška, viz z Kunštátu.

Z HORY KRÁLOVSKÉ: Marketa, viz z Budče; Mandalena, viz z Bařic.

Z HORY OBRÁNSKÉ: 1529 Pavel, jeho manželka Salomena z Meziříčí (PO 47, 157).

Z HORY VLČÍ: Mandalena, viz z Rožmitálu.

Z HOŘIC HOŘICKÝ: 1524 Jan, jeho manželka Ludmila z Olbramic (PO 47, 131). — 1550 vdova Alena z Jakubčovic po Hynkovi (PO 48, 164; PB 39, 177). — 1550 vdova Johanka z Věžník a sirotka po Mikulášovi (PB 39, 173); sirotka ten jménem se 1565 Jan (PO 45, 98).

Z HOSTOVIC BOŘICKÝ: Kateřina, viz z Parařova.

Z HOSTOVIC ŽESTOCKÝ (z Hestovic Hestocký): 1553 sirotci po Václavu, úředníku dačickém, jehož sestra slula Mandalena (PB 39, 218; PO 48, 196).

Z HOŠNPERKA: Král (nejspíše Ferdinand I.) dal list erbovní neb. Nyklovi a jeho bratu Jiříkovi (před r. 1539; PB 39, 32). — 1536 Jan Štěpán, bratři (PB 39, 23). — Neb. Jiřík se oženil v Nýřanech s vdovou Lucií, od ní však bez všech příčin odejel a za její »živnosti« se na Moravě oženil s druhou, s níž syna Jaroslava zplodil (PB 39, 173).

Z HOŠTIC HOŠTICKÝ: 1590 Jiřík, Diviš a Jan, bratři (PB 40, 62).

Z HRABOVÉ FELCAN: 1574 sirotci po Mikulášovi (PO 45, 198).

Z HRADČAN A KLIMŠTEJNA PIVCE: 1596 sirotci po Václavu (PB 40, 166). — 1596 sirotci po Janovi (PB 40, 164). — 1604 sirotci po Joachymovi, z nichž byl nejstarší Tobiáš (PB 40, 232). — Estera, viz z Hartunkova.

Z HRADIŠTĚ KOZA: 1560 Jan, jeho manželka Kateřina z Lombistu (PO 45, 39).

Z HRÁDKU: 1523 vdova Johanka z Kostelce a sirotci po Ctiboru Čechovi (PO 47, 11). — 1626 Jaroslav Ctibor, syn neb. Mikuláše (PB 40, 413). — 1630 Kateřina a Anna, dcery neb. Ctibora a jeho manželky neb. Aliny Ulštorfarky z Němčího (PB 41, 66). — Dorota, viz ze Sezenic.

Z HRÁDKU RUBAŠ: 1567 neb. Jiřík a neb. Zikmund, jejich sestra Kateřina; Jiřík zanechal dceru Barboru (PO 45, 116).

Z HROBČIC HROBČICKÝ: Justina, viz z Vendryně.

Z HŘIVIC SLACH: 1598 Kateřina Ruczingarka z Russhofu, vdova, a sirotci po Hynkovi (PB 40, 176). Ještě r. 1615 připomíná se Václav a jiní sirotci po Hynkovi (PB 40, 354).

Z HUSTIŘAN ZÁRUBA: Anna Marie, viz z Lipého.

Z HUSTOPEČ: Mandalena, nar. 1527, dcera Albrechta, který byl 1543 neb. (PB 39, 99). — Viz i z Limberka.

Z HYŘSFELDU STURM: 1601 Jan, jeho manželka N. Ottová z Losu (PB 40, 204).

Z CHLUMU KAFFUNK: 1548 Helebrant, dříve úředník na Černé Hoře a Nových Hradech (PB 39, 152).

Z CHOBYNĚ ŠUBÍR: 1594 vdova Anna Kaltenhofová z Malejova a sirotci po Jindřichovi (PB 40, 119); ze sirotků se jmenní k r. 1596 Vilím, Oldřich a jiní (PB 40, 159) a k r. 1609 Karel a jiní (PB 40, 251). — 1610 Václav, jeho manželka Ludmila Podštatská z Prusinovic (PB 40, 276).

Z CHOBŘAN BRAVANTSKÝ: 1626 sirotci po Vilémovi na dvoře ve Veliké (PB 40, 399).

Z CHOLТИC SEDLNICKÝ: 1544 a 1545 Zikmund a jeho syn Mikuláš (PB 39, 121; PO 48, 107), — 1546 v sobotu po sv. Ludmile přijali páni mezi sebe Zikmunda a jeho syny Mikuláše, Jana, Jiříka a Václava (PB 40, 128). — 1548 Jan a jeho syn Jiřík (PB 39, 144). — 1568 Václav, syn jeho Jan (PO 45, 122). — 1586 Albrecht na Bartošovicích, JMC. truksas, a kol. Rotnberková z Ketře, vdova po Zikmundovi (PB 40, 85). — 1613 dalena Rotnberková z Ketře, vdova po Zikmundovi (PB 40, 85). — 1613 sirotci po Jiříkovi (PB 40, 325). — 1614 neb. Jaroslav (PB 40, 332). — sirotci po Jiříkovi (PB 40, 325). — 1626 Judita ze Zvole 1628 Jiřík Lev, syn Jiříka st. (PB 40, 429). — 1626 Judita ze Zvole a Kolštejna, vdova po Bedřichu, jenž zemřel r. 1619 (PB 40, 398). — 1630 vdova Eufemie Haugvicová z Biskupic a sirotka (dcera) po Albrechtovi

(PB 41, 78). — 1635 dcera neb. Albrechta Polyxena, provd. Vetterová (PB 41, 231). — 1638 Jan Jiří, syn neb. Bedřicha (PB 41, 374). — Anna, viz z Čechovic; Kateřina, viz z Bukůvky.

Z CHOLTIC VLKOŠSKÝ: 1510 sirotci po Jiříku (PO 47, 58).

Z CHRÁSTOVIC BRONEC: 1532 sirotci po Arnoštu (PO 48, 177.) — 1562 Jan, jeho manželka Anastasie ze Svojkova (PO 45, 68). — 1585 sirotek po Janovi (PB 40, 5). — 1588 Anežka Klouzalka z Rynarce, vdova, a sirotci po Petrovi, z nichž se výslově jmenuje Voršila (PB 40, 28 a 36). — 1614 sirotci po Petrovi, z nichž se jmenuje Jan (PB 40, 334).

Z ILIGSHOFU PŠORN: Jan Kryštof se oženil 1594 s Marianou Břežanskou z Břežan; r. 1614 byl neb., zanechav vdovu Marianu se sirotky (PB 40, 339).

Z JAKUBČOVIC NEDVĚDICKÝ (též Nedvídек): 1539 Kateřina a jiné děti po Jiříku (PB 39, 33). — Alina, viz z Hořic a Rybenska; Kateřina, viz z Mošova.

Z JANOVIC RYTÍŘ: 1586 sirotci po Cyprianovi (PB 40, 16). — Eliška Rozhonka, viz z Maxen.

Z JELENÍ JELENSKÝ: 1602 vdova Kateřina Vrochyňka z Reptu a sirotci po Adamovi na svob. dvoře a podsedku v Morašicích na gruntech p. z Náchoda a na jiném svob. dvoře, na gruntech kláštera sv. Kříže ve Znojmě (PB 40, 215).

Z JEMNIČKY OSLAVICKÝ A VANECKÝ: 1512 bratři Burian a Vaněk (PO 47, 119). — 1539 Eva a Apolonie, sestry vl. nedilné (PB 39, 38; PO 48, 40). — 1555 Apolonie, dcera neb. Bohuslava (PB 39, 248). — 1558 a 1559 Ludmila z Malíkova, vdova, a sirotci po Jiříkovi Oslavickém (PO 45, 29 a 36). — 1578 Vilém Vaneczký, jeho manželka Maruše Okrouhlická z Knínic (PO 45, 284). — Apolonie, viz z Bartoděj.

Z KÁCOVA ČERNČICKÝ: 1531 Jan a jeho synové Fridrich a Arnošt (PO 47, 170). — 1550 kněz Vilím, Diviš a Jan, synové neb. Jana, z nichž 1561 Diviš ještě žil a Jan byl neb. (PB 39, 184; PO 45, 57). — 1565 sirotci (dcery) po témže Janově, z nichž se r. 1571 jmenuje Manda (PO 45, 95 a 157). — 1553 vdova Žofie z Potnštejna a sirotci po Fridrichovi; Žofie žila ještě roku 1562 (PB 39, 219; PO 45, 72; PO 48, 197). — 1564 Jan, syn neb. Fridricha (PO 45, 86).

Z KADANÉ: 1535 Zuzana, vdova po Ladislavovi (PB 39, 1).

Z KAMENIČAN TELÍČEK: Dorota, viz ze Slavíkovic.

Z KAŘISOVA BÍLSKÝ: 1609 Barbora, sirotka po Janu Blahoslavovi (PB 40, 259). — Barbora, viz ze Zástrizl.

Z KATHARU KATHARÝN: 1618 Kryštof a neb. Václav, bratři; z nich Václav zanechal sirotka (PB 40, 369).

Z KEMENTU HELT: 1556 byl přijat mezi rody starožitné Zikmund (PO 45, 2).

Z KETŘE ROTNBERK: 1591 Mandalena, která kdysi se svým manželem Zikmundem Sedlnickým z Choltic, již neb., koupila statek Stonavu; její bratr Kašpar (PB 40, 85).

Z KNÍNIC OKROUHLICKÝ: 1547 Bohuše, jeho manželka Estera (PB 39, 137). — Maruše, viz z Jemničky.

Z KOBYLÍHO KOBYLKÁ: 1571 Jindřich, jeho syn Jan (PO 45, 158). — 1600 Johanka Horecká z Horky, vdova, a sirotci po Mikulášovi ml. (PB 40, 197). — 1604 se jmenovali tří sirotci (PB 40, 230). — 1628 sirotek a vdova Kateřina ze Švábenic po neb. Jetřichovi na domě v Konici (PB 41, 1). — 1628 Anna Eliška Kalkreuterová z Čuder a Kateřina Zahrádecká ze Zahrádky, rozené sestry Kobylkové (PB 41, 2). — 1629 Jan st. narozen r. 1545 (PB 41, 29). — Václav se oženil 1618 s Eliškou Veronikou Martinkovskou z Rozseče, která byla r. 1634 vdovou a měla dceru

(sirotka) Kateřinu Johanku (PB 41, 210 a 428). — 1634 Jan Burian a Mandalena, děti neb. Mikuláše, jenž napsal r. 1604 poručenství (PB 41, 211). — 1636 Anna Barbora, provd. Petřvaldská, dcera neb. Jiříka (PB 41, 276). — 1640 Johanka, provd. Stařinská z Bítkova, dcera neb. Jetřicha (PB 41, 417). — 1640 Mikuláš, syn neb. Jana (PB 41, 427).

Z KOČEBOROVIC POGREL: 1609 Jiřík, jeho manželka Alžběta Gerštorfka z Gerštorfu (PB 40, 254).

Z KOKOR KOKORSKÝ: 1509 bratři Záviše a Jiří měli dvě sestry (PO 47, 64). — 1533 sirotci po Jindřichovi (PO 47, 179). — 1542 bratři Jan a Bohušo (PB 39, 82; PO 48, 69). — 1547 Anna, dcera neb. Jindřicha a jeho neb. manželky Elišky z Opatova (PB 39, 130). — 1555 Kunika z Konecchlumě, provdaná Kokorská, měla 6 dětí, mezi nimi Bohuslava (PB 39, 239). — 1594 sirotci po Jiříkovi, děti Kateřiny ze Šternberka, sluli Jan a Marketa (PB 40, 140). — 1599 sirotci po Kryštofovi na svob. dvorech v Budkovicích a Dobřínsku (PB 40, 195). — 1608 sirotci po Václavovi (PB 40, 377). — 1625 Anna Pavlovská z Pavlovic, vdova po Bohušovi st. (PB 40, 386). — 1631 Karel, syn neb. Erazima, byl v svém mládí Ladislavem Velenem z Žerotína vyvezen ze země, sloužil v armádě knížete holštýnského (PB 41, 161). — Johanka, viz ze Švábenic; Anna, viz z Liputovic; Ludmila, viz z Brozánků; Marketa, viz ze Zahrádeku.

Z KOLOVRAT LIBŠTEJNSKÝ: 1629 Jaroslav Julius, jeho neb. sestra Sybila, provdaná z Žerotína (PB 41, 40).

Z KONECCHLUMĚ VLK: Kunika, viz z Kokor; Marie, viz z Koněpas; Marketa, viz z Hendersdorfu.

Z KONĚPAS KRČMA: 1576 sirotci (mezi nimi Michal) po Fridrichovi (PO 45, 220). — 1579 Marie Vlková z Konecchlumě, vdova po Fridrichovi (PO 45, 255). — 1576 Jan, syn neb. Beneš (PO 45, 228). — 1578 sirotci po Zikmundovi (PO 45, 241). — 1583 vdova Anna Nekešová z Landeky a sirotci po Zikmundovi na Kojátkách (PO 45, 301). — 1586 Volf, syn neb. Zikmunda (PB 40, 14). — 1578 Jan, syn neb. Alše (PO 45, 249). — 1584 Beneš, syn neb. Alše (PO 45, 312). — 1585 bratři vl. Beneš a neb. Bohuslav, po němž zbyli sirotci (PO 45, 317). — 1589 sirotci po Bohuslavovi (PB 40, 49). — 1600 Michal, syn neb. Bohuslava (PB 40, 200). — 1597 neb. Fridrich, sirotek po Janovi st. (PB 40, 172). — 1604 sirotek po Janu Šeborovi na Milonicích (PB 40, 229). — 1614 vdova Kristina Rousová z Lipna a sirotek po Benešovi ml. (PB 40, 334). — 1638 Alina, dcera předešlé Kristiny a Beneše (PB 41, 372). — Kateřina, viz z Čechočovic; Ofka, viz z Prusinovic.

Z KOPŘIC ROZHON: 1547 Joachym st., jeho syn Jiřík (PB 39, 133; PO 48, 121).

Z KORNIC SOBEK: 1549 Burian, jeho syn Zdeněk (PB 39, 172). — 1553 Zdeněk, jeho manželka Apolonie ze Sezenic (PB 39, 221).

Z KOROTÍNA: 1567 sirotek po Janovi Nědachlebském (PO 45, 116). — Kunika, viz z Prusinovic.

Z KOROUŠKOVA RATIBOR: Salomena, viz z Křikosína.

Z KOSTELA ČERVENÉHO: 1525 Lacek, syn Kateřiny ze Svrčova (PO 47, 145).

Z KOSTELCE: 1529 bratři neb. Václav a neb. Oldřich; poslední měl dcery, z nichž jedna slula Eliška (viz z Doloplatz; PO 47, 158). — 1539 Jan, Jindřich, Oldřich a Vilém, bratři; Oldřichovy dcery Marketa (viz z Bukůvky), Bohunka (viz z Honbic) a Barbora (PB 39, 34). — Eliška, viz ze Zástrizl; Bohunka, viz ze Zástrizl.

Z KOSTELCE HOSTIVARSKÝ: 1598 Bohuslav, syn neb. Pavla (PB 40, 179). — 1615 sirotci po Bohuslavovi na svob. mlýně na předměstí ivančickém, vdova po něm Johanka Sobková z Jezera (PB 40, 355).

Z KOŠVIC KOŠVIC: 1591 sirotci po neb. Melicharoví, seděním v Božicích (PB 40, 91).

Z KOTULÍNA KOTULÍNSKÝ: 1589 neb. Salomena Falkenhajnová z Glosku, vdova po Ctiborovi; jejich syn Jiřík (PB 40, 39). — 1599 sirotci po Jiříkovi a jeho neb. manželce Anně Kučovské z Opole (PB 40, 191). — 1599 Jan, Karel a Václav bratři (PB 40, 191). — 1628 Václav Karel, syn neb. Jiříka (PB 40, 430).

Z KOUNIC: 1555 Dorota z Heraltovic, manželka Petra (PB 39, 249). — 1625 Lev Vilém, sirotek po Oldřichovi (PB 40, 383). — 1629 Maximilián strojí se pro víru ven ze země (PB 41, 40).

Z KOUNIC ŠIŠKA: 1537 Jan, Václav, Petr a neb. Oldřich, bratři (PB 39, 29). — 1542 Václav, syn neb. Oldřicha (PB 39, 72). — 1555 Matouš, jeho manželka Kateřina ze Zástrizl (PB 39, 243).

Z KRAJKU KRAJÍŘ: k r. 1554: neb. Jindřich rozdělil zboží mezi své syny Volfa (syn Volfův slul Adam), Jana, Václava a Lipolta (poslední byl 1554 neb. a zemřel bez mužských dědiců; PB 40, 229). — 1578 Anna, dcera neb. Zdeňka (PO 45, 242). — 1588 vdova Alina ze Zástrizl a sirotci po Jindřichu Václavovi (PB 40, 28).

Z KRAMOLE: 1554 Florian, jeho manželka Anna, dcera Václava Jiskry z Dobešova (PB 39, 234).

Z KRASENSKA JURMAN: 1598 Bernart, jeho sestra vl. Barbora, viz z Boru (PB 40, 183). — Barbora, viz z Šensperku.

Z KRŠOVIC KRŠOVSKÝ: 1531 bratři Filip a Přibík (PO 47, 173). — 1544 vdova (těhotná) po Jiříkovi Marketa z Vrchlabí; Jiříkovi bratři Jan, Václav, Hynek a Martin (PB 39, 114). — 1566 Kateřina, dcera neb. Jiříka (PO 45, 106).

Z KRYNENŠPERKU KOLMŠTEJNAR: 1590 sirotci po neb. Hanušovi na gruntě v Doubravníku (PB 40, 59).

Z KREKOVIC ŠEBÍROVSKÝ: 1549 Václav (PB 39, 155).

Z KŘIKOSÍNA KŘIKOSKÝ: 1613 vdova Bohunka Chorynská z Ledské a sirotci po Jindřichovi na dvoře v Kobylím (měla i některé vino-hrady v Čejkovicích; PB 40, 322). — 1617 táz vdova a sirotci; Bohunka byla sestrou Cibora Chorynského z Ledské (PB 40, 360).

Z KŘIKOSÍNA PRUSÁK: 1588 sirotci po Janovi (PB 40, 34). — 1592 sirotci po Janovi a jeho manželce neb. Salomeně Ratiborovné z Krouškova, jejichž dcerou byla Anna a synem Jindřich (PB 40, 104 a 109).

Z KŘIVCE KŘIVECKÝ: 1586 sirotek po Petrovi (PB 40, 25). — 1592 Šimon, syn neb. Petra (PB 40, 107).

Z KRTĚNOVA ROŽNOVSKÝ: 1631 sirotci po Pavlovi (PB 41, 158).

Z KUKVIC: 1514 sirotci po Znatovi (PO 47, 90). — Kateřina, viz z Mírova.

Z KUNOVIC: Anna, dcera (1541) Jana, viz z Nevědomí (PB 39, 51). — Před r. 1568 Jaroslav, jeho manželka Eliška z Liechtenštejna (PO 45, 121). — 1582 Arkleb přijat mezi rody starožitné (PO 45, 289; 46, 54). — Anna, viz z Kyjovic.

Z KUNŠTÁTU: 1530 Zikmund Kuna, syn Elišky z Kamenné Hory (PO 47, 160). — 1540 Dorota ze Zástrizl, vdova po Janu Kunovi, hejtmanu markrabství moravského (PB 39, 44). — 1549 Benigna, Meluzina, Leonora, Smil, Čeněk a Jan Kryštof, děti neb. Doroty ze Zástrizl na Dambořicích (PO 48, 158; PB 39, 171). — 1542 vdova a sirotci po Karlu Zajimačovi (PB 39, 72). — 1554 Sezima Zajimač, jeho manželka Anna z Boskovic (PB 39, 230). — 1566 Anna z Boskovic, vdova po Sezimovi (PO 45, 106). — Anna, viz z Landeka; Benigna, viz z Lichtenburka.

Z KVANCENDORFU LONG: 1600 sirotek po Václavovi na svob. dvoře v Rajhradicích (PB 40, 198).

Z KYJOVIC: 1536 Anna z Kunovic, vdova po Janovi, jehož sestrou byla Ludmila (PB 39, 23).

Z KYNŠPERKA CETRYS: 1543 Barbora svob. paní z Rotálu a Talberku, vdova po Oldřichovi (PB 39, 95). — 1545 bratři Adam a Frydrych (PB 39, 118). — 1551 Barbora z Rotálu, vdova, a Anna Marie, sirotka po Oldřichovi (PB 39, 190). — Marie, viz z Biskupic.

Z KYNYGSDORFU GRYNITZAR: 1562 sirotci po Valentinu (PO 45, 61).

Z LÄMMERSBERKU: Anna, viz z Blížkovic.

Z LANDEKA NEKEŠ: 1583 po Janovi zůstala dcera Johanka a jiní sirotci (PO 45, 303). — 1585 Záviše, syn neb. Jana (PB 40, 2). — 1586 Barbora Podštatská z Prusinovic, manželka Václava (PB 40, 14). — 1591 Václav na Žopích, jeho manželka Barbora Podštatská z Prusinovic (PB 40, 82). — 1592 bratři Václav a neb. Zikmund, po němž zůstala manželka Anna Kunová z Kunštátu a sirotci (PB 40, 105). — Anna, viz z Koněpas.

Z LAZNÍK MINIOVSKÝ: 1603 vdova Dorota z Bobolusk a sirotci po Jindřichovi na Uhřicích (PB 40, 218). — 1604 sirotci po neb. Jindřichovi (PB 40, 231).

Z LEDSKÉ CHORYNSKÝ: Bohunka, viz z Křikosína.

Z LESENNÉ LESENNÝ: 1614 sirotek po Janovi na Kukvicích a Mittrově (PB 40, 333). — 1625 Jan Jeroným, syn neb. Jana a neb. Kateřiny Čížovské z Čížova (PB 40, 393). — 1629 týž Jan Jeroným (PB 41, 24).

Z LESKOVCE: 1542 Ludmila, vdova po Albrechtovi (PB 39, 82). — Ludmila, viz z Milhostic; Juliana, viz z Malovar.

ZE LHOTY: Anna, viz ze Zástržizl; Salomena, viz ze Zdenína.

ZE LHOITY LARYŠ: 1638 Anna Kateřina a Alžběta Sidonie, dcery neb. Kryštofa (PB 41, 377). — Regina, viz z Prusinovic.

Z LIEŠTEJNA TISTA: 1614 sirotci po Fridrichovi na purkrechťe v Mutěnicích (PB 40, 342).

Z LIDEŘOVA ODERSKÝ: 1545 vdova Eliška z Fulštejna a sirotci po Janovi (PB 39, 117). — 1547 Jaroš, sirotek po Janovi (PB 39, 132).

Z LIDKOVIC ŠMERHOVSKÝ: 1612 Jan, jeho syn Jetřich (PB 40, 300). — 1630 vdova a sirotci (syni) po Jetřichovi na svob. mlýně v Ježernici (PB 41, 67). — 1640 Bohuslav, syn neb. Jetřicha (PB 41, 443). — 1641 Bernart, syn neb. Jetřicha (PB 41, 471).

Z LIECHTENŠTEJNU: 1537 sirotci po Linhartovi (PB 39, 28). — 1631 vdova Salomena Bořitová z Budče a sirotek po Kryštofovi na domě na předměstí strážnickém (PB 41, 118). — Eliška, viz z Gutštejna a Kunovic.

Z LIECHTENŠTEJNA HR.: 1631 Kryštof Karel se hodlal dát do vojenských služeb knížete z Frýdlantu (PB 41, 97).

Z LICHTENBURKA BÍTOVSKÝ: 1542 Apolonia z Lomnice, vdova po Jindřichovi; její nevlastní syn Václav (PB 39, 78). — 1545 Albrecht, jeho syn Václav (PB 39, 122; PO 48, 107). — 1547 Benigna z Kunštátu, vdova po Albrechtovi, po němž zůstali syni Václav st. a Zdeněk (PB 39, 136). — 1561 vdova Eliška z Fulštejna a sirotci po Zdeňkovi (PO 45, 55). — 1565 sirotci po Václavovi (PO 45, 95). — 1565 Jiří, syn neb. Jindřicha (PO 45, 98). — 1567 Jindřich, syn neb. Václava (PO 45, 116). — 1573 Anna z Neydeka, vdova po Jindřichovi (PO 45, 173). — 1573 sestry Anna a Žofie (PO 45, 173). — 1573 Apolonia, Ludmila a Bohunka, dcery Zdeňka (PO 45, 173).

Z LICHTENBURKA KRUŠINA: 1551 sirotci po Bernartu (PB 39, 191 a 217). — 1556 Hynek a bratr jeho ml., synové neb. Bernarta (PO 45, 5).

Z LIMBERKA ŽABKA: 1539 Jiří a jeho syn Burian přijati do stavu panského (PB 39, 38). — 1544 Burian, jeho manželka Mandalena z Hustopeč (PB 39, 113). — Anna, viz z Drnovic.

Z LIPEHO: 1629 Anna Marie, rozená Zárubská z Hustiřan, chce se pro náboženství vystěhovati ze země (PB 41, 34).

Z LIPNA ROUS: 1567 Vilém, jeho manželka Anna z Petrovce (PO 45, 119). — Krystýna, viz z Koněpas.

Z LIPOVIC LIPOVSKÝ: 1638 bratři Adam, Václav a Joachym (PB 41, 361). — Kateřina, viz z Lysova.

Z LIPULTOVIC OBEŠLÍK: 1574 bratři Jiřík a Jetřich (PO 45, 199). — 1604 Jiřík, jeho manželka Anna Kokorská z Kokor, jejich syni Jan Jetřich a Jiří (PB 40, 234).

Z LOMBISTU: 1554 Jiří a neb. Mikuláš, bratři; po Mikulášovi zůstali sirotci (r. 1556 sirotek; PB 39, 227; PO 45, 5; 48, 204). — Kateřina, viz z Hradiště.

Z LOMNICE: 1537 sirotci po neb. Václavovi (PB 39, 27). — 1542 Jindřich Meziřícký mešká na výpravě proti Turkům (PB 39, 70; PO 48, 62). — 1557 Adam má nedostatek rozumu a zdraví (PO 45, 12). — 1559 Adam, jeho dcera Johanka, viz z Podmanina (PO 45, 39). — 1572 Katerina z Vlčnova, vdova po Adamovi (PO 45, 165). — Apolonie, viz z Lichtenburka; Ludmila, viz z Tetova.

Z LONGRYNU KFELAR: 1612 sirotci po Mikulášovi a jeho manželce Ludmile Humpolecké z Rybenska na domě v Bystřici a tvrzi v Nosislavi (PB 40, 312). — 1628 Jan, syn neb. Mikuláše a neb. Ludmily Humpolecké (PB 40, 429).

Z LOSU OTA: 1600 sirotci po Václavovi na dvorech ve Vážanech (PB 40, 198).

Z LOUTKOVA VRCHOTICKÝ: 1627 Václav, syn neb. Zikmunda Kundráta na Popelíně a jeho manželky Mandaleny z Vanova (PB 40, 423).

Z LUBOVIC LUBOVSKÝ: 1589 neb. Alina (PB 40, 40). — 1591 bratři Jan st. a neb. Petr, po němž zůstala vdova Eva z Maušvic a sirotci (PB 40, 86).

Z LUDANIC: 1525 Jan Rokytský, jeho manželka Anna z Vlašimě (PO 47, 145). — 1536 Václav a jeho manželka Eufrozína Berkovna z Dubé (PB 39, 14). — 1541 Albrecht, syn neb. Jana, učil se kdysi čísti u strážnického faráře Petra (PB 39, 50). — 1549 Johanka, dcera Zikmundova (PO 48, 156). — 1555 Půta, manželka jeho Johanka ze Zástrizl (PB 39, 243; v PO 48, 217 se uvádí k r. 1555 jako jeho manželka Alena ze Zástrizl). — 1561 Johanka ze Zástrizl, vdova po Půtovi (PO 45, 52). — Anežka, viz ze Zástrizl.

Z LUKOVA BAHENSKÝ: 1585 Daniel a jiní synové i dcery po neb. Janovi (PO 45, 319).

Z LUTTENBERKU ŠVEJNBEK: 1631 Marie Žofie, sirotek po Zachariášovi (PB 41, 117).

Z LUTYNĚ NĚMECKÉ: Barbora, viz z Tvrkova.

Z LYSOVA ŠPANOVSKÝ: 1638 Kateřina Lipovská z Lipovic, provdaná Španovská (PB 41, 361).

Z MÁLEJOVA KALTENHOF: Mikuláš zemřel r. 1618 (PB 41, 294). — 1630 Hedvika, provdaná Skříšovská (PB 41, 76). — 1636 Anna, dcera neb. Petra (PB 41, 287). — Anna, viz z Chobyně.

Z MALOMĚŘIC: 1588 Jošt, syn neb. Anny Herultovny z Popůvek (PB 40, 33).

Z MALOVAR CHROUSTENSKÝ: 1551 Juliana z Leskovce, vdova po Václavovi (PB 39, 190 a 193; PO 48, 178). — 1567 Kateřina z Rychnburka, vdova po Janovi (PO 45, 119). — 1591 sourozenci Jan, Petr a Lud-

mila, děti Elišky Bošovské z Polanky (viz ze Zástrizl, PB 40, 81). — 1598 vdova Anna Kořenská z Terešova a sirotci po neb. Petrovi (PB 40, 178 a 179).

Z MAREJŽE: Kateřina, viz ze Zvole.

Z MARKVARTOVIC BZENEC: 1557 Petr měl k manželství zamluvenu Marianu, sirotka po Bernartu Mouřinovském z Mezilesic (PO 45, 16).

Z MATYÁŠOVIC MATYÁŠOVSKÝ: 1641 Zdeněk a Adam Jindřich, synové neb. Jana (PB 41, 471).

Z MAUŠVIC MAUŠVIC: 1600 sirotci po Jakubovi na purkrechťe v Domčicích (PB 40, 199).

Z MAXEN MAX: 1590 vdova Eliška Rozhonka z Janovic a sirotci po Fridrichovi (PB 40, 190). — 1604 Zikmund Joachym, syn neb. Fridricha (PB 40, 230). — 1609 vdova Sybila Gerštorfká z Gerštorfu a sirotci po Jindřichovi na svob. dvoře v Kloboukách Horních (PB 40, 251).

Z MEDLIC PECHÁČ: Maruše, viz z Horky.

Z MELIC: Eliška, viz z Vidbachu.

Z MEZILESIC MOURÍNOVSKÝ: 1542 bratři Bernart a neb. Jan (PB 39, 88). — 1549 vdova Johanka ze Zdenína a Johanka, Kateřina a Mariána, dcery po neb. Bernartovi (PB 39, 171); Mariána, viz z Markvartovic. — 1550 bratři Bernart a Jan, oba neb. (PB 39, 180). — 1550 sirotek po neb. Jindřichovi (PB 39, 180). — 1552 Johanka ze Zdenína, vdova po Bernartovi (PB 39, 208). — 1568 Václav, bratr neb. Jindřicha (PO 45, 133). — 1594 neb. Anna Přepyská z Rychenburka, manželka někdy neb. Jindřicha, syna neb. Václava; po Jindřichovi zbyli sirotci (PB 40, 126). Týž neb. Jindřich seděl za života svého otce Václava na svob. dvoře v Bošovicích (PB 40, 255). — 1609 Petr, syn neb. Jindřicha, a Alžběta Gerštorfká z Gerštorfu, dříve manželka neb. Jana (PB 40, 254). — 1613 sirotek (dcera) po Janovi (PB 40, 316). — 1613 bratři vlastní a nedilní Václav a Petr, z nichž Václav byl přes 7 let v zajetí tureckém (PB 40, 316).

Z MEZIRÍČI: Salomena, viz z Hory Obřanské.

Z MEZIRÍČKA BABKA: 1529 Jan, jeho manželka Dorota z Borovné (PO 47, 155). — 1595 Eliška Hozlaurka z Hozlau, vdova, a sirotci po Ondřejovi, jehož bratrem byl Jiřík (PB 40, 146). — 1609 sirotci, z nichž byl nejstarší Jan, po Ondřejovi (PB 40, 263). — 1615 vdova Kateřina Čížovská z Čížova a sirotci po Jiříkovi (PB 40, 353). — 1625 Adam, syn neb. Jiříka (PB 40, 391). — 1641 Jan Fridrich a jeho bratři, synové neb. Oldřicha (PB 41, 462).

Z MILHEMU MILHEMER: Zuzana, viz z Grosendorfu.

Z MILHOSTIC VOJKOVSKÝ: 1525 Albrecht a jeho manželka Barbora Kropáčka z Nevědomí (PO 47, 147). — 1542 sirotci po Albrechtovi (PB 39, 73). — 1544 vdova Ludmila z Leskovce a sirotci po Albrechtovi na Leštné (PB 39, 109). — 1550 Anna, sirotek po Albrechtovi (PB 39, 185). — 1554 vdova Ludmila z Leskovce a dcery Anna, Kateřina a Alena po neb. Albrechtovi (PB 39, 227).

Z MILIČÍNA MLÁDENEC: 1536 sourozenci vlastní Oldřich, Vilém a Žofie (PB 39, 19). — 1536 Vilém a jeho manželka Alena z Potštejna; jeho sestra Žofie byla již neb. (PB 39, 21). — 1570 Kateřina z Veleslavě, jinak z Hlášnice, vdova po Vilémovi (PO 45, 155). — Ludmila, viz z Doloplatz.

Z MIROSLAVĚ: Ludmila, viz z Mírova Valecký.

Z MÍROVA RÁJECKÝ: 1567 Markvárt, po jehož bratu Zikmundovi zůstal sirotek (PO 45, 112). — 1567 Anna z Kukvic, vdova po Zikmundovi; jejich dcera Kateřina (PO 45, 116). — 1578 Kateřina, dcera neb. Zikmunda (PO 45, 247).

Z MÍROVA VALECKÝ: 1512 Markvart a jeho manželka Ludmila z Miroslavě (PO 47, 119). — 1523 Zikmund, jeho manželka Kateřina z Kukvic (PO 47, 23). — 1539 Vilém, jeho dcera Johanka (PB 39, 40). — 1575 Jindřich na Bezci, jeho manželka Kateřina z Říčan (PO 45, 202). — Kateřina, viz ze Záštřizl; Marketa, viz z Vlašimě; Mandalena, viz z Doubravice.

Z MÍROVIC RADKOVEC: 1541 vdova Apolonie a sirotci (mezi nimi Johanka) po Karlovi (PB 39, 56). — 1597 Barbora Koňaska z Vydrí, vdova, a sirotci po Mikulášovi (PB 40, 169). — 1598 sirotek po Mikulášovi (PB 40, 178). — 1609 Václav, syn neb. Mikuláše (PB 40, 248). — Maruše, viz z Puklic.

Z MODŘIC RYŠAN: 1571 sirotci po Janovi (PO 45, 156). — 1585 Bohunka, dcera neb. Kateřiny Čertorejské z Čertorej (PB 40, 4).

Z MOHELNICE: 1576 sirotek po Jakubovi (PO 45, 228). — 1578 Anna, dcera neb. Jakuba (PB 45, 237).

Z MORONTILGU MORONTILGAR: 1542 Eliška z Blíživa, vdova po Hanušovi (PB 39, 80).

Z MOŠOVÁ: 1553 Anna, dcera neb. Jana a neb. jeho manželky Kateřiny z Jakubčovic (PB 39, 221; PO 48, 198).

Z MSTĚNÍC ŠASOVSKÝ: 1544 Jan; jeho dcera Dorota, viz z Vlašimě (PB 39, 111).

Z MUKODEL KUSÝ: 1569 bratři Vilém a neb. Havel, po němž zůstal sirotek (PO 45, 141). — 1575 Alina z Petřvaldu a sirotci po Vilémovi (PO 45, 207). — 1576 sirotek po Havlovi (PO 45, 211). — 1582 Kateřina, dcera neb. Štěpána, viz ze Stránce (PO 46, 82). — 1590 Jan a jiné děti po neb. Štěpánovi (PB 40, 55).

Z MUKODEL PŠOVLCKÝ: 1589 Šebestián a neb. Jindřich, po němž zůstali sirotci (PB 40, 48). — 1589 sirotci po Jindřichovi na purkrechtu v Kyjově; Jindřichův bratr vlastní a mladší Šebestián dlel při smrti bratrově ve wirtenberské zemi (PO 46, 76). — Bernart zemřel r. 1618 (PB 41, 294).

Z MYSLIBOŘIC: Marketa, viz z Vlachovic.

Z MYSLOČOVIC ZUB: 1574 bratři Václav a neb. Hynek (PO 45, 196). — 1576 sirotek po Hynkovi (PO 45, 220). — 1580 Maruše, dcera neb. Hynka (PO 45, 274).

Z NÁCHODA BŘEZNICKÝ: 1541 Jindřich se synem Janem a jiným Jan se syny Jindřichem a Adamem byli přijati do stavu panského, když prokázali, že jejich předkové užívali stavu panského (PB 39, 54). — 1555 Jindřich a jeho manželka Apolonie z Počepic (PB 39, 249; PO 48, 221). — 1555 Jan a jeho manželka Anna z Petrovic (PO 48, 219). — 1561 Jan Fridrich a jeho manželka Marketa ze Zvole (PO 45, 54). — 1563 bratři Jindřich a neb. Adam, po němž zůstali sirotci (PO 45, 79). — 1578 Jindřich a jeho manželka Marketa z Pohnání (PO 45, 239; 46, 40). — 1586 Hron, syn Jindřicha na Tulešicích (PB 40, 11). — 1614 vdova Marie Anna z Předhoří a sirotci po Bohuchvalu Jaroslavovi (PB 40, 344). — 1615 vdova Sybila z Roupova a sirotci po Hynkovi (PB 40, 349). — 1618 neb. Petr Vok (PB 40, 372). — Fridrich, syn neb. Bohuchvala Jaroslava odejel r. 1621 ze země a odtud do r. 1630 nebylo o něm zprávy (PB 41, 60). — 1630 Fridrich a Zdeněk, syni neb. Hynka (PB 41, 50). — 1635 vdova Renata Marie Preinerová a sirotci po Jiřím hr. z Náchoda (PB 41, 225). — Eleonora Marie, viz z Dobřenic.

Z NASAVRK ZERHART: 1559 Petr a jeho manželka Ludmila ze Stoječína (PO 45, 38).

Z NASILE BÍRKA: 1545 bratři vl. Bernart, Jiřík a Hynek (PB 39, 122). — Anna (jejich sestra), viz ze Studénky.

Z NEDĚLKY NEDĚLKOVSKÝ: 1630 Kateřina, rozená Šarovcová, na domě v Hradíšti (PB 41, 74).

Z NĚMČÍHO ULŠTORFAR: 1573 vdova Dorota Zigotová ze Sloupska a sirotek po Vilémovi (PO 45, 172 a 189). — 1586 Václav, syn neb. Viléma (PB 40, 11). — Alina zemřela r. 1622 (PB 40, 399); viz též z Hrádku.

Z NESYLOVA NESYLOVSKÝ: 1592 sirotci po Pavlovi (PB 40, 95).

Z NEVĚDOMÍ KROPÁČ: 1535 bratři Jaroš, Jan, Jiřík, Proček a Tas (PB 39, 10). — 1536 Bohuslav zemřel na pouti do svaté země v Jeruzalémě (PB 39, 15). — 1539 sestry vlastní Mandalena (viz z Víckova), Veronika, Kateřina, Ludmila a Anna (PB 39, 36). — 1541 Jan Kropáč, jehož manželka, již neb., byla Anna, dcera Jana z Kunovic (PB 39, 51). — 1561 sirotci po Janovi ml. (PO 45, 52). — 1573 Johanka a její sestry (PO 45, 172). — Anna, viz z Honbic, ze Zástrizl; Alžběta, viz ze Syřině; Kateřina, viz z Prusinovic; Ludmila, viz z Bílkova; Veronika, viz z Bílkova.

Z NEYDEKA: Anna, viz z Lichtenburka.

Z NOSKOVA MRAKEŠ: 1555 Jiří a jeho manželka Kateřina ze Šternberka (PB 39, 243).

Z NYKLŠTATU: 1549 Hanuš a jeho manželka ze Zástrizl (PB 39, 172; PO 48, 159).

(*Pokračování přiště.*)

Oprava: V prvé části oprav na str. 56, ř. 7: »z Dobrovnik Dobrovnický« v správné »Z BOBROVNIK BOBROVNICKÝ«.

DROBNÉ ČLÁNKY.

Dr. Ignác Horniček:

Th. H. Sivel a rod Šivlů v Tlumačově na Moravě.

Roku 1935 a 1936 objevilo se v našem denním tisku více článků o Th. H. Sivelovi.¹⁾ Jejich autor uváděl zejména, že jsem pátral v historii svého rodiště Tlumačova a zjistil, že rod Šivlů se objevuje na Moravě r. 1624; že — podle autora článků — rod Šivlů pochází z Indie, že se pak vyskytuje v Rusku, Polsku, Gruzínsku, a že jedna větev přišla na Moravu a zde se usadila (Tlumačov); že z této větve pochází Josef Šivel, čtvrtláník na č. 82, který měl syny Josefa (nar. 2. února 1780) a Františka; že Josef ml. vstoupil do vojska, bojoval v Itálii proti Napoleonovi, byl zajat, dostal se do Francie do města Sauve, tam se oženil a r. 1801 se mu narodil syn Alexandre; ten že se r. 1830 oženil (a to se již jmenoval Alex. Sivel de Pigné) a r. 1834 se mu narodil syn Henri, onen nešťastný letec, který tragicky skonál při letu do stratosféry r. 1875; že Josef Šivel, onen zajatec, vrátil se v míru do vlasti na Moravu, a když tam nalezl všechno v cizích rukách, byv považován za mrtvého, že opustil navždy domovinu a nebyl vickrát viděn; že poslední potomek tohoto rodu žije v Praze (Dr. Ing. Šiwel W. H.).

Tehdy nevěnoval jsem těmto článekům zvláštní pozornost. Ale teď, kdy se opět objevil podobný článek v odborném časopise, podávám zde nynější výsledek svého pátrání o rodu Šivlů v Tlumačově a okoli, čerpav jednak z písemných pramenů, jednak z tradice. Písemnými prameny jsou: matriky v Kvasicích, Tlumačově a Napajedlích, urbář panství napajedelského r. 1658, lánský rejstřík téhož panství r. 1675, katastr terezíánský r. 1755, josefský r. 1789, urbární přiznání r. 1775 a pozemkové knihy od r. 1782 (starší se nezachovaly).

Nejstarší zprávu o Šivlích na Hané²⁾ známe k r. 1658, kdy se v Otrokovicích uvádí pololáník Martin Ssywel. R. 1675 v lánském rejstříku panství napajedelského se piše v Otrokovicích pololáník Martin

¹⁾ Viz na př. Národní listy (večerník) z 13. ledna 1936 a později Národní politiku z 15. XII. 1939, podle nichž jsme otiskli zprávu v našem ČRS XII. str. 36; ta dala podnět k této skizze.

²⁾ Podle doslechu jsou Šivlové také v Dědkovicích u Švábenic. Také v Holešově jsem našel rod Šivlů. Roku 1653 se uvádí řezník Václav Ssywo, roku 1698 vstoupil do řeznického cechu Mikuláš Šivla, roku 1727 přijat za řeznického mistra Jan Šivla. Je zajimavé, že v zápisech se nejprve střídavě vyskytuje Šivla a Šidla, později (v purkr. knihách) jen Šidla. Touto formou jména se liší rod Šivlů-Šidlů holešovských od Šivlů (Šivel) otrokovicko-napajedelských, kde naopak nominativ Šivla objevuje se výjimečně.

S s y w l i k³), k jehož usedlosti patří 12 kusů polí a 4 kusy polí pod úrokem; je to týž Šivel jako r. 1658. V t. zv. tereziánském katastru z r. 1755 je zaznamenán v Otrokovicích Bartoň Šivel.

V Napajedlích r. 1755 se uvádí jako hofer Jan Šivel a jako chalupník (čís. 233) Tomáš Šivel. Podle urbárního přiznání z r. 1775 byl majitelem čís. 233 Václav Sovič a poznamenává se, že r. 1755 tu seděl Tomáš Šivel.

Matriky v Kvasicích a Tlumačově začínají r. 1656 a jsou úplné. V Napajedlích, kamž byly Otrokovice přifařeny, začínají r. 1682; s počátku XVIII. stol. však chybějí zápisy z několika roků, takže není možno sestavit přesný přehled rodin.

Předeším rodiny Šivlů v Otrokovicích; našel jsem jich několik. O Martinu Š. nemáme v matrikách vůbec zpráv. Š. Václav se Václav po druhé a vzal si Magdalenu; děti: Jiří, nar. 1700, Jakub, nar. 1701 a Matouš, nar. 1704. Š. Jiří a Magdalena; dcera Kateřina, nar. 1697, odd. 1718 za Jiřího Skokana. Š. Jiří a Dorota; děti: Jan, nar. ?, Tomáš, nar. a zemřel 1692, Anna, nar. 1693. Roku 1694 manželka Dorota zemřela a Jiří se oženil po druhé s Rozinou; další jejich děti: Václav, nar. 1695, Kateřina, nar. 1697, Martin, nar. 1699 a Ludmila, nar. 1702. Nejstarší Jiříkův syn Jan oženil se r. 1709 s Annou, dcerou Václava Sumbery z Tlumačova; děti: František, nar. 1710, Josef, nar. 1713, Kateřina, nar. 1715, Zuzana, nar. 1718 a František, nar. 1721. Mladší Jiříkův syn Václav přiženil se do sousedních Kvítkovic. Š. Pavel a Kateřina; děti: Josef, nar. 1705, Apolonie, nar. 1710, Bartoloměj, nar. 1711 (připořímaný pak v katastru), Rosina, nar. 1718, Fabián, nar. 1720 a Antonín, nar. 1724.

Rodiny Šivlů v Napajedlích. Zde se objevuje Jan Šivel (manželka Dorota) r. 1718, kdy se mu narodil syn Tomáš; bude to asi onen Tomáš, který se připomíná v »tereziánském« katastru jako držitel chalupy čís. 233. Š. Tomáš (a jeho manž. Anna) měli tyto děti: Josefa, nar. 1755, Magdalenu, nar. 1757, Barboru, nar. 1760, Kateřinu, nar. 1763 a Magdalenu, nar. 1766. — V urbárním přiznání roku 1775 se v Napajedlích nevykystuje ani Jan ani Tomáš Š.; Jan asi zemřel a Tomáš pravděpodobně odešel z Napajedel, neboť po r. 1766 není ve zdejších matrikách zapis ani o něm ani o jeho dětech.

V Tlumačově — podle matrik — objevují se Šivlové po prvé r. 1722, kdy tu zemřel Jan, dvoleté dítě Tomáše Šívlika (a jeho manž. Maryny) z Tlumačova. R. 1723 se jím narodil syn Pavel, r. 1726 Veruna a r. 1729 Barbora. Pro nedostatek jiných pramenů nelze přesně zjistit, odkud přišel Tomáš Š. do Tlumačova; pravděpodobně z Otrokovic, neboť u krtu jeho syna Pavla kmotří pocházejí z Otrokovic⁴). Čí synem byl Tomáš, nelze přesně zjistit; narodil se mezi léty 1690—1700. — R. 1771 zemřela v Tlumačově Anna, žena Tomáše Šívli, šafáře, ve věku 49 let; téhož roku se vдовce Tomáš Š. oženil a vzal si Barboru, vdovu po Václavu Buršovi. Podle několika nálezů a shod mám za to, že tento Tomáš Šivel je onen napajedelský Tomáš Š., který se pravděpodobně po roce 1766 odstěhoval do Tlumačova, byl nejprve šafářem ve dvoře a pak (před r. 1775) ujal podsedek čís. 15 v Tlumačově. Ostatně tato otázka je v této rodopisné studii podřadnější, neboť nám pro řešení daného tématu stačí

³⁾ Také jsem v matrikách našel nominativ Šivla, gen. Šivly.

⁴⁾ To mě vlastně přivedlo na stopu, abych pátral o Šivlích v Otrokovicích; stopa byla správná.

zjištění, že Tomáš Š. v Tlumačově byl a že se r. 1771 jako vdovec po druhé oženil; že 1. února 1780 oženil se Josef Šivel, čtvrtník č. 82 v Tlumačově, syn Tomáše Šivla z Tlumačova.⁵⁾

Odtud je přesné východisko pro řešení našeho úkolu. Autor novinářských článků z r. 1935 a 1936 dospěl totíž k nálezu, na němž pak staví další historii o zajatci Josefu Šivlovi. Píše: »Josef Šivel s mladým bratrem Františem sedlači na Moravě u otce Josefa. V zemi je neklid a nejistota: obava před velkým císařem. I Josef Šivel, narozený 2. února 1780 vstoupí do vojska, bojuje proti Napoleonovi v Italii, je zajat, dostane se do Francie, kde se usadí v městě Sauve«. Tato slova jsou směrovat a tím. Když však prohlížíme tlumačovské matriky, najdeme toto:

a) Josef, syn Tomáše Šivla z Tlumačova, oženil se zde dne 1. února 1780 s Veronikou Šumberovou z čís. 82 a přiženil se na tento čtvrtlán.

b) Jejich děti byly: 1. Josef, pokřtěn 2. listopadu 1780, pochován 6. listopadu 1780; zemřel ve stáří 7 dní. 2. Anna, nar. 1783, zemř. 1786. 3. Veronika, nar. 1785, zemř. 1786. 4. Jan, nar. 25. května 1787 (další později). 5. František, nar. 27. května 1789 (další později). 6. Josef, nar. 21. dubna 1791, zemřel 1805. 7. Antonín, nar. a zemřel 13. listopadu 1793. První Josefova žena po tomto porodu zemřela a vdovec Josef se r. 1794 oženil po druhé. Z druhého manželství vzešli: 8. Antonín, nar. 1795, zemř. 1795. 9. Antonín, nar. 1796 (další později). 10. Anna, nar. 1789. 11. Maria, nar. 1801. 12. Ignác, nar. 1802, zemř. 1825 a 13. Josef, nar. 1806, zemř. 1813. Měl tudíž Josef Š. celkem 13 dětí; z toho byli tři Josefové, z nich však žádný se nenašel ani 15 let.

Jako jinoch vojny schopný z dětí Josefových přichází v úvahu Jan, František a Antonín; avšak syna Josefa, vojina, který byl před r. 1800 v mladém věku zajat, oženil se ve Francii atd., takového Josefa Josef Š. neměl. Je sice pravda, že František, syn Josefa, vojákem byl (aspoň při svém sňatku 1811 se uvádí jako prostý vojín pěšího pluku), ale po svatbě žil stále v Tlumačově. Tím tedy je dokázáno, že nález a tvrzení autora novinářských a časopiseckých článků vůbec neodpovídá náleztům v tlumačovských matrikách. Nemožu si ověřiti matriční nálezy v Sauve, avšak to na věci nic nemění, neboť základ novinářských článků neodpovídá skutečnosti: Josef Šivel neměl syna Josefa, vojina, jenž se dostal do francouzského zajetí, atd. Josef měl dospělého pouze Jana, Františka a Antonína, a ti se v Tlumačově oženili, žili a zemřeli. Jan se oženil r. 1806 a obdržel po zemřelém (1806) otci Josefu čtvrtlán č. 82. Avšak r. 1810 bezdětek zemřel, odkázav čtvrtlán svému mladšímu bratraru Františkově; pozůstalá vdova Anna provdala se po druhé r. 1830 za Jonáška. František, Janův bratr a držitel čís. 82, oženil se r. 1811; měl syna Františka, nar. 1817, a Josefa, nar. 1820. Třetí syn Josefa Antonín (nar. 1796) oženil se r. 1836; byl na chalupě a zemřel r. 1856; měl syna Františka.

Další generace Šivlů jsou tyto: Čtvrtlánka Františka Š. syn František (nar. 1817) oženil se r. 1839 a měl — kromě jiných dětí — syna Martina. Tento Martin dostal čtvrtlán č. 82 od otce Františka r. 1864, oženil se a měl 9 synů (3 z nich v dětském věku zemřeli): Josefa, nar. 1867, Martina, nar. 1869, Václava, nar. 1871, Leopolda, nar. 1873, Ladislava, nar. 1875 a Františka, nar. 1881. — Tito synové mají skoro všichni

5) První Tomáš asi z Tlumačova odešel, neboť ani o něm ani o jeho dětech nemáme matričních záznamů.

potomstvo. Václav má syna Wenceslawa, o němž je v citovaném novinářském článku řeč a kde se píše, že Dr. Ing. Wenceslaw Šiwek je poslední a nejmladší nositel jména a potomek tohoto slavného rodu.

Důležitou částí tématu bylo by zjištění, ověření a srovnání nálezů matričních v Sauve s matrikami tlumačovskými. Bylo by zajímavé zjistit, zda je tam výslov ně udáno, že Josef Šivel pocházel z Tlumačova. V tom případě by se pak jednalo o Josefa Šivla z některé jiné rodiny tlumačovských Šivlů; tu však hned podotýkám, že koncem XVIII. stol. byla v Tlumačově jen rodina Josefa Šivla a že jiných Šivlů zde nebylo.

Autor novinářských článků též napsal, že jsem o Šivlově rodu badal a nálezy ony uvedl ve své knize »Tlumačov«, vydané r. 1925—28. K tomu podotýkám, že o původu jména a rodu Šivlů jsem se nikdy nevyslovil a nikdy zvlášť jsem nebadal, až r. 1940; výsledky tohoto studia jsou tyto řádky.

Co vypráví tradice tlumačovská — ne tedy rodinná⁶⁾ — o Josefu Šivlovi? Nic! Naproti čís. 82 přes cestu bydlel můj praděd, u něhož se scházela denně beseda, staří vysloužili vojáci, kteří zažili války napoleonské nebo kteří sloužili pod Radeckým. Kdo zná ty staré časy a besedy, kdy nebylo tolik materiálu k debatám jako dnes, musí připustit, že by se byla jistě historka Šivlova probírala dloho a důkladně, poněvadž by to byla sensace prvního rádu. Avšak nic se nezachovalo, ačkoliv staříček Šivel, bratr »zajatec« Josefa Šivla, a později též jeho syn František byli dennimi návštěvníky na besedě.

Konečně autor novinářských článků píše, že zajatec Josef se v míru vrátil a naleznuv rodný dům v cizích rukou, odešel a zmizel. To také neodpovídá skutečnosti, neboť čís. 82 bylo nepreruště v držení rodu Šivlova od r. 1780 až do počátku XX. stol., jak se o tom možno přesvědčiti v pozemkových knihách u okr. soudu ve Zlíně. V Haus-Grundbuch sv. II. fol. 267 a následně nacházíme o čísle 82 toto: Dne 8. ledna 1783 výt-kupem prodáno za 30 zl. a připsáno Josefmu Šivlovi a jeho manž. Anně, roz. Nedbalové. Dne 21. května 1806 zdědil č. 82 po otci Josefu syn jeho Jan Šivel. Dne 26. června 1811 podle projednání pozůstatosti po Janu Šivlovi a podle jeho poslední vůle (viz Urk. Buch XI. fol. 13 a následně u okr. soudu v Napajedlích) zdědil tento čtvrtlán Janův bratr František Š., a podle svatební smlouvy ze dne 20. června 1811 stala se spolumajitelkou jeho žena Cecilia roz. Dvoříková. Dne 8. listopadu 1839 postoupil čtvrtlán synu Františkovi Š. a jeho manželce Anně roz. Kopčilové. Podle svatební smlouvy z 26. června 1864 připsána čtvrt č. 82 Martinu Š. a jeho manž. Anně, roz. Samohýlové, r. 1883 připsána vdově Anně, r. 1904 ji dostal syn předešlé, Martin Š. a r. 1908 prodána čtvrt Fr. Kaminskému, který ji má dodnes.

⁶⁾ Právě mi sděluje p. Dr. Ing. W. Šiwek, co prý praví o tom rodinná tradice (sdělení jeho strýce Josefa Šivla, 1867—1940): »Josef a František, oba synové Josefa Šivla, spolu žili v Tlumačově. Josef šel do války, byl zajat atd. Vrátil se přece po dlouhé době, byl však považován za mrtvého. Majetek č. 82 přešel do rukou Františka, resp. ženy po něm; tedy Josef byl vyhoštěn. Šel prý na vojenské úřady, ale nic nepořidil, patrně byl „otráven“ atd. a zmizel — právě opět do Francie.« Netřeba podotýkat, že tato tradice — kterou slyším po prvé — jest úplně nesprávná.

Tím je dostatečně prokázáno, že legenda o souvislosti rodu Th. H. Sivela ze Sauve ve Francii s rodem tlumačovských Šívů je chybná.⁷⁾

— — —

Při této rodopisné studii přišel jsem na dva případy, jež mohou každého rodopisce zajímat.

První případ týká se omylu v zápisu matriky oddávaných:

a) Zápis: oddání 26. srpna 1806 — Tlumačov čís. 82 — ženich František Šivel, syn † Josefa Šívla, čtvrtníka v Tlumačově č. 82 — 19 roků stár — svobodný — nevěsta Anna, dcera Eliáše Samohýla z Tlumačova — 19-letá — svobodná.

b) Zápis: oddání 28. července 1811 — Tlumačov čís. 82 — ženich František, syn † Josefa Šívla, čtvrtníka v Tlumačově č. 82 — 22 roků stár — svobodný, vojín pěšího pluku — nevěsta Cecile, dcera † Martina Doležala, podsedníka v Tlumačově — 21-letá — svobodná.

Oba zápisu vzbudily ihned podezření, že zde cosi není v pořádku. První stopu odhalil úmrtní zápis staršího bratra Františkova, Jana Šívla, totiž: dne 27. prosince 1810 byl pochován Jan Šivel, čekanec v Tlumačově čís. 82; zemřel ve stáří 23 let. Podle toho se Jan narodil r. 1787 a byl ženatý. — Řekli jsme vpředu, že Jan převzal r. 1806 po svém † otci Josefovi čtvrtlán č. 82; nyní se dovídáme, že tam byl čekancem, t. j. žil se svou manželkou u matky-vdovy, která dále hospodařila a statek užívala (obyčejně 4—5 let) a pak jej mladému, na statek čekajícímu hospodáři odevzdala. Zemřel-li někdo z čekanců bezdětek, pak se naložilo s pozůstatlostí podle svatební nebo jiné smlouvy: buď pozůstalý z manželů vyplatil určitý obnos nejbližší rodině pozůstalého manžela a statek si podržel, anebo nejbližší příbuzní zemřelého manžela vyplatili pozůstalému z manželů ujednanou část a statek připadl jim. V našem případě došlo 26. června 1811 k narovnání: podle závěti Jana Šívla pozůstalá vdova dostala 2 koně a 100 zl., byla odplacena, a čtvrtlán převzal bratr nebožtíků František⁸⁾. Co se stalo s vdovou po Janovi? To nám povíděl zápis svatební, kdy až 26. ledna 1830 provdala se Anna, vdova po Janu Šívlovi, čtvrtníku v Tlumačově, roz. dcera Eliáše Samohýla. Tedy ve svatebním zápisu z r. 1806 je chyba: místo František má být Jan; pak se nám stanou všechna data ve svatebních a úmrtních zápisech těchto osob úplně srozumitelná.

Druhý případ je z matrik zemřelých. Syn Františkův, František Šivel, čtvrtník v Tlumačově č. 82, narozený r. 1817, a jeho manželka Anna měli syna Martina, jenž se r. 1864 oženil a převzal po svém otci čís. 82. R. 1892 zemřela v čís. 82 výměnkářka Anna, vdova po Františku Šívlovi. Co se stalo s výměnkářem Šívlem? V té době (1864—92) žádný výměnkář František Š. v čísle 82 nezemřel. Byla-li tedy Anna Š. výměnkářkou v čís. 82, musel tam být na výměnku její muž František, jenž však

⁷⁾ Proto je nesprávný obsah věnování, jež napsal A. Moreau ve své knize De Prague à Jasina; kniha je věnována Dr. Ing. W. H. Šívlovi. (Arci touto jistě přesvědčující studií spolehlivého, odborného badatele se přesto nevylučuje, že Th. H. Sivel mohl pocházet z jiné obce než z Tlumačova či z okolí na Hané — snad ze Slovácka. Pozn. redakce.)

⁸⁾ Ostatní sourozenci Janovi, totiž Antonín, Ignác, Josef — nar. 1806 — Anna a Mariana, dostali dědický podíl po 10 zl.; i zde tedy vidět, že Jan neznal žádného svého bratra Josefa, narozeného 2. února 1780.

zcela jistě zemřel před r. 1892, poněvadž Anna zemřela jako vdova. — Co teď? Pátral jsem v matrikách úmrtních a opravdu jsem našel Františka Šivla, který však byl podsedníkem a zemřel r. 1876 na p o d s e d k u č. 50 v Tlumačově. Zde mi matriky vypovídely službu; bylo nutno sáhnout k tradici a ta mi dala vysvětlení. Pamětník Františka Šivla mi řekl: »Staršíček Šivel měli čís. 82 a potom koupili si čís. 50. Čís. 82 dali r. 1864 synu Martinovi, zaujistili si tam výměnek pro sebe a pro svou manželku, odstěhovali se po Martinově svatbě na podsedek č. 50, tam ještě hospodařili a r. 1876 zemřeli. Po jejich smrti převzal č. 50 jejich mladší syn František, a stařenka Šivlová se odstěhovali zpátky do výměnku na č. 82 a tam r. 1892 umřeli.« Tuto tradici potvrdily pak pozemkové knihy.

Doplňky rodopiscova latinsko-českého slovníčku.

V ČRS XI. 1939 str. 64 jsme otiskli výzvu k historikům a jazykozpytcům, aby nám posílali doplňky k »Rodopiscově latinsko-českému slovníčku a glossáříčku«. Otiskujeme došlé příspěvky s prameny a jmény přispěvatelů a výzvu opakujeme.

I.

custos apum — brtník, včelař
delenciales — výmazné

praeco oppidi — biřič městský

»Deset urbářů českých.« Odb. uč. V. Matoušek.

II.

acupictor — ryjec
asini sepulторium — místo hřbitovní pro vyvržence
asserrarius — řezník
aviarius — ptáčník
carpophorus — rybář
gerula — chůva

laterifex — cihlář
pedisequus — lokaj
pincerna — šenkýř
subfamulus — pohůnek
torneator — soustružník
tugurium — pastuška

Matriky v Žebráce. Pluk. v. v. V. Baur.

L I T E R A T U R A .

HOSÁK LADISLAV: JAK ZALOŽÍM RODINNOU KRONIKU?
Praktický návod. Vydala Radost ze života, Brno, typ. Globus 1940, 80
str. 24 a tab.

Podtitul naznačuje, co autor spiskem sleduje. Nejprve v něm vyšvětleno, co je vývod, rozrod, rodokmen, v první kapitole heuristické popsány rodopisné prameny a jejich uložení, v druhé kapitole pojednáno o kritice a zhodnocení pramenů a ve třetí kapitole o sepsání látky; na konci zaznamenány také rodopisné společnosti (správně sdružení) a rodopisné publikace. Tabulka seznamuje s příkladem rodokmenu a vývodu. Celkem tedy populární úvod pro úplné začátečníky, sepsaný praktikem-historikem. Zajímavé jsou některé osobité postřehy, na př. zjištění, že rodopisné prameny občanského rodopisu jsou celkem věrohodnější než rodopisu šlechtického, a doporučení, aby rodopisec před zpracováním shromážděné látky dobré poznal dějiny národa, krajiny, zvláště sociální a hospodářské, rozvádí věci moravské a j. Pokročilejší badatele odkazuje na další příručky, z nichž Markusova »Příručka rodového kronikáře« věru právem patří na místo nejpřednější.

Dk.

ŠTORM BŘETISLAV, ÚVOD DO HERALDIKY. V knihách Řádu vydalo roku 1940 nakladatelství »Vyšehrad«, Praha.

Štormova práce, která původně vycházela na pokračování v »Národní Obnově«, má za cíl dátí čtenáři o heraldice méně poučenému znalost nejzákladnějších pravidel a zvyklostí heraldických. Tím lze si vyšvětlit, že práce nepojednává vůbec o vývoji a posuzování znaků. Jejím popularizačním cílem je dáno i to, že Štorm zpracoval látku ve formě rozhovoru učitele a žáka. Štorm vidí v heraldice stejně vědu jako umění: obojí má »sloužiti heraldice jediné a svrchované«. Od heraldiků »nepravých«, kteří chtějí z heraldiky těžit k prospěchu »věd neb uměn«, rozeznává heraldiku »pravé«, kteří se zabývají »tvorbou neb službou heraldickou«. Již tímto základním pojetím věci je dáno, že Štorm vidí v heraldice něco živého, co se stále ještě vyvíjí a vyvíjeti může. Tím se ovšem odlišuje od těch, kteří v heraldice nevidí leč pomocnou vědu středověké historie.

Omezujíc se na informaci o základních pravidlech a zvyklostech heraldických, nezabývá se však Štormova práce, doplněná řadou autrových kreseb, zevrubaňší shora naznačenými otázkami. Štorm věnuje pozornost v prvé řadě erbům šlechtickým. Ale nezapomněl ani na rytířské řády a stav duchovní. Po jednom odstavci však je bohužel jen věnováno znakům městským a znakům řemeslnických cechů. V posléze citovaném

odstavci (str. 66) je nesprávně uvedeno, že znaky řemeslnických pořádků vznikaly v šestnáctém století. V Čechách se uvádějí v »Soběslavských právech« »erby a znamení« korouhví pražských řemesel již ve čtvrtém desítiletí 15. století. V Říši se vyskytovaly již ve 14. století. Jako první informace o heraldice plní a zajisté i v dnešní době zvýšeného zájmu splní Štormova knížka, velmi úpravně vydaná, svůj úkol. Jest jen si přáti, aby brzy vyšla velká heraldika, přislibená v úvodu práce. vrš.

WEIRICH MARKO, O ČESKOU KOLEBKU. Vydal jako 6. svazek sbírky »Pro život« »Vyšehrad«, Praha, 1940.

Mladý autor, který již mnoho studií a článků věnoval populačním otázkám českého národa, prokazuje i v této své brožurce naléhavou nutnost rodinné politiky, všeestranné podpory české rodiny. Přebytek živé narozených příslušníků národa nad mrtvými ukazuje po řadu let tendenci sesunu. Zlepšení nejde dosáhnout jen snížením úmrtnosti (jde zvláště o zbytečné a tím bolestnější ztráty, způsobené úmrtností kojeneckou), nýbrž hlavně rozumněním porodů: »Nestačí jen zachránit již započatý život, nýbrž je třeba této započatých životů rozsévat co nejvíce«. Podle autorových výpočtů bude r. 1960 čtyřadvacetiletých o celé dvě pětiny méně než r. 1930; naproti tomu roku 1960 bude šedesátiletých o dvě třetiny více, než bylo roku 1930. I když lze populační vývoj dnešním zásahem ovlivňovat až v druhé a třetí generaci, je třeba okamžitého učinění. V kapitole o výlu a odpovědnosti rodičovské vyvrací Weirich známou námitku proti snažbám o zvýšení, případně udržení číselného stavu národa: »Může se stát, že příliš vyvinutý smysl odpovědnosti k vlastní osobě anebo k rodině může znamenati naprostý nedostatek smyslu odpovědnosti k národu.« Svěže psaná brourka by si zasloužila co největšího rozšíření. vrš.

ARCHIV KORUNY ČESKÉ. 1. DĚJINY ARCHIVU. Napsal Dr. Rudolf Koss, z pozůstalosti k tisku upravil Dr. Otakar Bauer. V Praze 1939, str. 499.

K nejčestnějším úkolům každého archivu a jeho úředníků patří pořadatelství práce, které mají zpřístupnit jednotlivé archivní fondy a umožnit jejich studium a používání. Proto také archiv země České v Praze již r. 1923 z popudu tehdejšího svého ředitele Dr. J. B. Nováka zahájil soustavné vydávání nové řady svých publikací, která pod názvem »Český zemský archiv. Katalogy, soupisy, regestáře a rozborý« přináší podrobné rozborý a zevrubné inventáře jednotlivých fondů, uložených v archivu země České. Jako první svazek této nové řady vyšel r. 1928 katalog listin archivu České koruny z let 1158—1346 prací předčasně zesnulého Dr. Rudolfa Kossa. Týž autor připravil před svým skonem podrobné dějiny tohoto našeho nejdůležitějšího a nejvzácnějšího archivu; konečnou úpravu jeho díla, zvláště poznámkový aparát vypracoval Kossův nástupce a pokračovatel Dr. Otakar Bauer, který dílo svého předchůdce opatřil též podrobným rejstříkem jmenným a věcným, zevrubným německým výtahem a přehledem všech listin, o nichž jsou v díle zmínky.

Český korunní archiv jest archivem českých panovníků, v pozdější době také českých stavů; svými počátky sahá až hluboko do středověku, neboť nejstarší listina v něm uložená jest privilegium římskoněmeckého císaře Friedricha Rudovousa z r. 1158, jímž bylo uděleno českému knížeti Vladislavovi II. právo zdobit se královským vínkem. Jakožto archiv typicky středověký liší se podstatně od novějších archivních fondů. Jestliže moderní archiv jest v podstatě skartovanou registraturou, t. j. pokračovatelem spisovny a tím nutným článkem v organizaci úřadu, z jehož

semné pozůstatosti vzešel, je středověký archiv součástí pokladu. Podle tehdejšího názoru byl totiž za právoplatného panovníka pokládán jenom ten, kdo držel ve své moci korunovační knotty, státní poklad a nejdůležitější písemnosti jeho země i jeho moci se týkající. Proto ve středověku býval archiv uložen spolu s pokladem a korunou na místech bezpečných, zpravidla v kostelích a v blízkosti ostatků svatých, zvláště zemských patronů. Naši Přemyslovci ukládali své písemnosti na místo všem synům České země nejdražší, ke hrobu sv. Václava, patrona a ochránce země, v katedrále svatovítské na hradě Pražském. První známé uspořádání archivu stalo se teprve za Karla IV., který ustanovil zvláštního archiváře za tím účelem, aby archiv, zvaný podle místa svého uložení také archivem svatováclavský, rádně srovnal podle hlediska věcného a aby nejdůležitější listiny opsal do zvláštních knih, tak zv. kopiářů. Tyto kopíáre se sice nezachovaly v originální, ale četné jejich opisy z pozdějších dob zachovaly úplný obraz obsahového bohatství archivu z Karlovy doby. Za husitských válek král Zikmund odvezl korunní archiv z Čech, choval jej po nějakou dobu ve Vratislavu (Breslau) a vrátil jej do země teprve po svém korunování r. 1437. Tehdy spočinul archiv na hradě Karlštejně — odtud byl zván též archiv Karlstejnský — při čemž byl podroběn zinventován. Další inventarisační práce byly podniknutы za Jiřího z Poděbrad a zvláště pak r. 1510, kterýžto inventář, zvaný »Registrum deseti truhlic Matouše z Chlumče a na«, ukazuje zároveň způsob, jakým byl korunní archiv uložen v karlstejnské kapli sv. Kříže. Když r. 1540 nešťastný požár Pražského hradu zničil desky zemské, bylo přikročeno k pořízení opisů písemností korunního archivu do zvláštních pergamenových knih, tak zv. »knih privilegií«. Po další inventarisaci ze samého konce toho století byl archiv vyzvednut někdy na počátku českého povstání z Karlštejna, odvezen na hrad Pražský a uložen do velechrámu svatovítského ke hrobu sv. Václava. Tam šťastně přetrval třicetiletou válku i pozdější dobu, při čemž více mu uškodilo špatné uložení ve zvláštním přístěnu v kapli svatováclavské, Dienzenhoferem postaveném, než neklidné ty časy. Když r. 1750 Marie Terezie zakládala ve Vídni (Wien) ústřední archiv pro celé rakouské soustátí, nařídila svému archiváři Theodoru Taulovi z Rosenthalu, aby také z pražského korunního archivu odvezl všechny písemnosti, které by mohly mít jakýkoliv význam pro dynastiю habsburskou a její práva k zemím koruny České. Tak se dostalo z Prahy téměř 2.000 listin, většinou pergamenových, které teprve po světové válce byly vráceny na místo svého staletého uložení. Tehdy již byl uložen zbytek korunního archivu, který Rosenthal v Praze ponechal, v archivu země České, jemuž byl svěřen v osmdesátých letech 19. věku, a proto také listiny z Vídni zpět získané byly opět k němu přiřazeny a uloženy v podzemním, bezpečném a k tomu účelu zvláště postaveném tresoru, důstojné a bezpečné schráně slavného památníku naší národní minulosti.

Vedle všeobecného a základního významu pro dějiny našich zemí jest korunní archiv také velice důležitým pramenem pro rodopisné badatele, kteří v něm naleznou — zvláště v dlouhých řadách svědků — přední zástupce téměř všech našich panských a rytířských rodin i s jejich pečetmi.
Haas.

BLASCHKA ANTON, DIE PERSONENSTANDSREGISTER IM PROTEKTORAT BÖHMEN UND MÄHREN. (Sudetendeutsches historisches Archiv. Band 4. Prag 1940. LXXV; 154 str.; diagram.)

Norimberské zákony o arijském původu z r. 1936 a 1937 obrátily pozornost širokých vrstev k rodopisnému studiu, neboť podle těchto na-

řízení musí všichni veřejní zaměstnanci, příslušníci branné moci a členové říšské pracovní služby předložiti důkazy o tom, že pocházejí z arij-ských rodičů a prarodičů; u příslušníků strany jest potřebi vésti důkaz o čisté arijském původu až k datu 1. ledna 1800. Nejdůležitější pomůckou jsou zde zajisté matriky, a to jak křestní, tak také v případech ne-jistých a nejasných matriky oddaci a úmrtní, zvláště tehdy, jestliže příslušné křestní listy nelze najít. Matriky byly vedeny již v ranném středověku a jsou snad stejně staré jako zřízení farní, neboť jejich vedením byli pověřeni právě faráři. Počátek soustavného jejich zakládání jest však spojen teprve s koncilem tridentským, který r. 1563 prohlásil závazné a soustavné jejich vedení. Proto z doby před tímto rokem se matrik zachovalo velmi málo a teprve doba rozvité katolické reformace v našich zemích přinesla jejich plný rozvoj. Tereziánské a josefské re-formy daly jim charakter veřejnosti a závaznosti, devatenácté století a zvláště jeho druhá polovina přinesla matriky i pro lidi bez vyznání, zatím co v protestantských a židovských obcích sahají matriční zápisy místy až hluboko do minulých dob. První kroky veřejné péče o matriky byly podniknutы sice již na konci 19. věku, ale soustavná jejich evidence a popisy jsou dílem našich dnů. V Blaschkově práci jsou všude podány charakteristické ukázky z projednávaných pramenů, jakož i praktické návody, jak postupovati v nejasných případech. Následuje s e z n a m z a c h o v a n ý c h m a t r i k , sestavený abecedně podle německých jmen farností, politicko-správní rozdělení Čech a Moravy, seznam vojenských matrik podle zbrani a podle jednotlivých vojenských těles a závěrem jest zachycen v názorném diagramu počet matrik od r. 1600 až po sou-časnou dobu. Naši čtenáři přitom vzpomenou na obě důkladná pojednání o matrikách, která přednesli v členské schůzi Rodopisné společnosti Dr. V. Bartuňek a Dr. K. Doskočil a kteréž otiskl ČRS XII. 1940.

Haus.

KAYSER G., KIRCHENBUCHFÜRSORGE DER REICHSSTELLE FÜR SIPPENFORSCHUNG (Archivalische Zeitschrift, Dritte Folge, Zwölfter Band, München 1939, str. 141—163).

Zvýšený zájem o rodopisná studia dotkl se silnou měrou kostelních knih, zvláště matrik, a vedi v Německu k rádě opatření, nařízení a vý-nosů této věci se dotýkajících. Již 18. srpna 1933 vydal říšský ministr vnitra zvláštní oběžník všem zemským vládám k zabezpečení rodopis-ných pramenů. V tomto oběžníku se nejdříve vyzdvihuje jedinečná cena matrik a určují se směrnice k jejich zachování, zveřejnění a používání. Jako první a hlavní úkol se stanoví podrobný a přesný soupis všech ko-stelních knih na území Německé říše; jejich počet jest odhadován — bez býv. Rakouska — na čtvrt milionu. Písemnosti, které z jakéhokoliv dů-vodu nejsou veřejně přístupny nebo kterým hrozí nebezpečí zkázy, musí být odevzdány veřejným úřadům. Právo nahlížeti do matrik a do jiných archivalií na farách uložených mají jenom ty osoby, které si opatří zvláštní osvědčení od některého z rodopisných spolků a mimo to ještě potvrzení od říšského ústavu pro rodopisná badání (Reichsstelle für Sippenforschung). Toto nařízení jest namířeno proti řemeslným a často podvodným badatelům v rodopise, jakož i proti všem nezodpovědným a ne-odborným zájemcům, kteří hrubě poškozují předložený jim archivní ma-teriál. Aby se předešlo dalšímu ničení vzácných archivních dokumentů a knih jejich častým a namnoze málo vědeckým užíváním, bylo přikro-čeno k soustavnému fotografování matrik a jiných kostelních knih na filmové svitky. Stejný účel sleduje také podrobný lístkový rozpis všech matričních zápisů, jakož i stále častěji a v hojnějším počtu vydávané inventáře matrik a otiskování jmen v nich obsažených.

Ze snahy o zachování církevních pramenů vznikla ve Slezsku instituce archivních inspektorů (Archivspfleger) jako čestná nehonorovaná funkce pro péči o archiválie, zvláště církevního původu; na území dnešního Slezska je jich 105. O archiválie úředního charakteru a původu pečují odborní úředníci téhož označení, kteří jsou však jmenováni vždy po jednom pro obvod každého zemského a okresního soudu od r. 1936 na návrh státního archivu ve Vratislavu (Breslau) presidentem vrchního zemského soudu ve Slezsku. O této veřejné péči o archiválie podává zprávu v témže ročníku *Archivalische Zeitschrift* E. Rendt v článku »Die Organisation der Archivpflege in Schlesien und die bisher damit gemachten Erfahrungen« (str. 187—201). *Haas.*

ERBOVNÍ KNÍZKA PRO ROK 1940. Za redakce Dr. Boh. Lífk y v úpravě B. Štorma vydal »Vyšehrad« 1940, Str. 140.

Oproti předešlým letům jest 6. ročník »Erbovní knížky« o mnoho bohatší. Zaujímá 140 stran a vedle pěti větších článků přináší na 40 stránkách velmi obsažnou »Heraldickou kroniku 1939-1940«. Úvodní studie Karla knížete ze Schwarzenbergu, provázená autorovými kresbami, je věnována znakům českých věvodství. Vedle znaků a stručné historie někdejších slezských součástí české koruny a Lucemburska přináší tato práce i znaky věvodství vytvořených uvnitř české země: frýdlantského, roudnického (resp. zaháňského), krumlovského a zákupského. V dalším článku podává týž autor popisy znaků šlechtických, řádů a ústavů v zemích koruny české, jejichž historii ličí souběžně Dr. Bohumír Lífk a. Spoluprací obou autorů vznikl tak velmi zajímavý přehled minulosti a přítomnosti těchto institucí nemálo důležitých pro české dějiny; jsou tu probrány tyto řády: templáři, maltezáci, německý řád, křižovníci, řád sv. Ducha, Božího hrobu, smrtí hlavy, sv. Lazara, křesťanského rytířstva, myslivecký řád, břežský, sv. Huberta a český šlechtický kříž; dále tři ústavy šlechticen: hrnčinský, u sv. Andělů a tereziánský; posléze pak šlechtická akademie hraběte Straky. Důležitý příspěvek pro dějiny české heraldiky přináší Jiřího Čárka »Balbínova a Crugeriova Aula Caroli IV«, referující o rukopisu nalezeném v archivu Národního muzea (sign. III A 11) a té měř totožném s »Aula Caroli IV«, známou z Balbínových prací. Karel Tříška se zabývá »Gelasiem Dobnerem jako přestitelem české heraldiky«; stručný článek přináší leccos zajímavého pro seznámení pracovních metod velkého historika. Ve studii »Jesuitští spisovatelé ze starých českých rodů« probírá Václav Rynev činnost a rodové erby devíti literárně činných jesuitů z doby před zrušením Tovaryšstva Ježíšova, pocházejících vesměs z řad české předbělohorské šlechty. Nejproslulejší z těchto potomků českých rytířských rodů se stali svou literární i jinou činností P. Albrecht Charnovský, Boh. Balbín a Frant. Boryně. »Heraldická kronika« se zabývá institucemi, osobnostmi, písemnictvím a uměním. Z větších článků prvé části »kroniky« dlužno uvést zajímavé pojednání Václava Davídka o znaku městečka Spáleného Poříčí. Druhá část kroniky sleduje věřejnou i jinou činnost nositelů erbů. Právě touto části stává se »Erbovní knížka« nepostradatelným průvodcem po české urozené společnosti. Cennou jest i poslední část, zaznamenávající heraldickou literaturu z r. 1939. Celkově dlužno přiznat, že »Erbovní knížka« svým šestým ročníkem dále zaujímá čestné místo, jehož si již dobyla, a ukazuje zřetelně další vzestupnou tendenci. Bylo by si přát, aby v dalších ročnících byla vedle dosavadních námětů věnována ve zvláštních článcích pozornost jednotlivým vynikajícím urozeným rodům a jejich rozvoji, jakož i aby bylo pokračováno v dobré tradici »Heraldické kroniky«.

Z MINULOSTI JINDŘICHOHRADECKA. V Jindřichově Hradci 1940, 8° str. 103.

Spolek přátel starého Jindřichova Hradce oslavil padesáté narozeniny tamního vynikajícího rodáka Dr. Františka Roubíka (nar. 31. července 1890), docenta české univerzity Karlovy, odborového rady ministerstva školství a národní osvěty a neúnavného historika českých dějin správních a místopisných, vydáním sborníku prací jindřichohradeckých historiků. V úvodním statí podává J. Klik výstižný obraz jubilantů po stránce vědecké i lidské a vyzdvihuje zvláště jeho podivuhodnou plí — z Roubíkova pera vyšlo již 200 vědeckých pojednání a odborných spisů — i lidsky jasnu a dobrou povahu. H. Gross podrobuje v pojednání »K pověsti o Bílé paní« novému rozboru zprávy o paní Perchtě z Rožemberka, dcerě Oldřicha z Rožemberka a manželce Jana z Liechtenstejna, a dospívá k názoru, že bílou paní nebyla ona, nýbrž nejspíše Markéta z Hradce, rozená z Hardeka, vdova po Jindřichovi III. z Hradce, který zemřel r. 1363. Rodopisně zajímavý článek otiskuje E. Janoušek pod názvem »Živá minulost na vsi«. Podle staré pozemkové knihy sleduje autor počátky Kostelní Radouně, její růst před Bílou horou, stav po třicetileté válce, nový rozvoj v době vnitřní kolonisace až do konce minulého století. U každého gruntu udává jména jeho držitelů, velikost i změny, které vznikaly odprodejem nebo dělením. Prof. J. Muk v pojednání »Špalíčkové písničky z Landfrasovy tiskárny v J. Hradci« seznamuje čtenáře s obsahem několika sborníků, které tato známá starobylá tiskárna vydávala. Archivář Fr. Navrátil upozorňuje v článku »Paní Anna z Hradce v rožmberském kopiáři« na kopírku pana Petra z Rožemberka (zemřel 1545), které jsou uloženy ve Schwarzenberském knižecím archivu v Třeboni. Otiskuje z nich několik zajímavých dopisů, které se týkají paní Anny z Hradce, vdovy po Adamovi z Hradce, jejímž dětem věnoval pan Petr z Rožemberka jakožto jejich poručník upravdě otcovskou péči; z ostatních listů zaujmou naši pozornost především ty, které přinášejí nové zprávy k dějinám důlních podniků na teleckém panství. V příspěvku prof. J. Pelikána »Příjmy kunžackého faráře koncem 18. století« popisují se podle hojných zpráv a starých inventářů příjmy farářovy a kulturní a sociální prostředí té doby. Vzpomínkou Ferdinanda Strejčka na bývalého profesora dějepisu na starobylém jindřichohradeckém gymnasiu a básníka literární skupiny, sdružené kolem »Ruchu«, profesora G. Heše, jest uzavřen cenný sborník příspěvků k dějinám historicky slavného Jindřichova Hradce a jeho okolí. Haas.

DAVÍDEK VÁCLAV, OSÍDLENÍ TĚŠINSKA VALACHY. Knihovna Slezského kulturního ústavu v Praze, svazek 1. V Praze 1940, 176 str.

Je zajisté málo takových území jako Těšínsko, kde na malé poměrně ploše najdeme horské kraje vedle zemědělských a průmyslových oblastí. A tak již sama příroda působila k tomu, že historie Těšínska a zvláště postup jeho osídlení vykazuje velmi pestré a rozmanité osudy, k nimž přistupuje další složitá otázka původu a příchodu tamního obyvatelstva, t. j. především Valachů. Proto tím záslužnější jest práce mladého historika V. Davídka, který v přehledné studii kreslí poměry osídlovací, hospodářské i společenské na Těšínsku od nejstarších dob a zvláště pak od r. 1577 do poloviny 18. století, připadně až do současné doby podle přístupné literatury i pramenného materiálu s použitím moderních metod statistických a sociologických.

V prvém oddílu, nazvaném »Zalidnění«, líčí stručnou formou dějiny Těšínska od počátku historické doby až do pol. 16. věku, aby dále pak na základě čtyř urbářů, zachovaných v těšínském městském museu, z let

1577, 1621, 1692 a 1755 sledoval po hybobyvatelstva, jehož za ta dvě století přibýlo o 277 %. Poté si všimá otázky, jak se vytvářel počet městského obyvatelstva ve srovnání s venkovským, při čemž jest zajímavé, že města se tehdy vylidnila téměř o jednu třetinu, zatím co na venkově žilo již o sedminu počtu lidí více než před r. 1577; na horském Jablunkovsku přibývalo ovšem obyvatelstva rychleji než na vlastním Těšínsku. Údobi 1755—1930 má obraz zcela opačný. Počet obyvatelstva sice také ještě dále vzrůstá, a to rychleji než dříve, přírůstek však jest o mnoho patrnější ve městech, než na venkově, což způsobila především změna hospodářských poměrů. Jestliže dříve zemědělství a pastevectví bylo hlavním zdrojem výživy tamního lidu, vyčerpaly se do 18. stol. jeho možnosti do té míry, že nemohly již poskytnouti životních podmínek dalšímu rolnickému lidu na venkově žijícímu, a proto v té době vzrůstají města a vznikají nová střediska nad otvírajícími se nerostným bohatstvím, k jejichž těžení se v té době právě přistoupilo. Druhá část Davídkovy práce jest věnována Valachům, t. j. právě těm osadníkům, kteří sídlí převážně v jablunkovském díle Těšínska. Autor odmítá názor o jejich rumunském původu a dospívá podle nejnovější literatury, ale ještě více přímým studiem jmen osobních, místních a pomístních k přesvědčivému závěru, že Valaši přišli na Těšínsko z Karpat nejspíše v druhé polovině 15. věku, byvše tu usídleni těšínskými panovníky z důvodů převážně hospodářských; hospodářského významu Valachů si autor všiml zdůrazněně.

Tento druhý díl Davídkovy studie má značnou důležitost pro rodopisné badání, neboť v něm najdeme desítky osobních a rodových jmen, k nimž jest připojen jmenný seznam nejstarších beskydských rodů. Zvláště cenným přínosem po této stránce jest doslovne vydání důležitého urbáře z r. 1577, v němž jest zaznamenána každé vesnice a v ní opět podrobně uveden každý usedlík s výměrem platů a dávek, které odváděl vrchnosti. Z urbáře z r. 1755 mohl být otisk výňatek o lesích a o Valaších, který spolu s podrobným rejstříkem místních a rodových jmen zakončuje záslužnou knihu Davídkovu, po níž musí sáhnouti každý badatel v slezských i moravských dějinách, ať sleduje otázky všeobecného rázu či zabývá-li se místními či rodopisnými studiemi.

Haas.

VOLF MIOSLAV: DROBNÁ ŠLECHTA V MIROVICÍCH PŘED VÁLKOU TRÍCETILETOU. Zvláštní otisk z vlastivědného sborníku »Bozeňsko«, ročník III. 1940, sešit 3. a 4.

Mirovice byly jediným městem rozsáhlého orlicko-zvíkovského panství. Těžily ze své výhodné zeměpisné polohy i z přízně vrchnosti, již byl s počátku český král, později Rožemberkovi a po nich Švamberkovi. Příznivý stav města se projevoval nejlépe a nejpatrněji v jeho hospodářském rozkvětu tím, že lákal četné urozené úředníky rožmberské i švamberké, aby v Mirovicích uložili do nemovitého majetku získané a nastřádané peníze. Tak se tam setkáváme již na počátku 16. století s rodinou Fremdarů z Pruků, po nichž následují Mecerodové z Reichwaldu, Žantovští z Nedakřovic, Rampachové z Ubory, Rohové Sosnovci z Vlkanova a zvláště pak Gynterové z Moren, z kteréhož rodu pocházel osobní sekretář pana Kryštofa II. ze Švamberka Erazim Gynter z Moren. Kromě této úřednické šlechty zakupovali se v Mirovicích též šlechtici z okolí; z nich jest třeba jmenovati Pinty Bukovanské z Bukovan, Loubské z Lub, Vorelské z Tamfeldu, Žampachy ze Žampachu a jiné drobnější a začasté jinak neznámé šlechtice a rytíře. Bílá hora a hluboké proměny náboženské i sociální po ní následující zničily téměř úplně tuto drobnou šlechu, namnoze úřednického původu. Berní rulle z doby těsně po ukončení třicetileté války nezná již ani jednoho urozeného obyvatele v Miro-

vicích. Doba, která vytvořila pouze dvě sociální vrstvy, pány a robotující sedláky i měšťany, smetla také v Mirovicích poslední zbytky drobné šlechty.

Mimo vysoce zajímavý Volffův článek obsahuje dosud vyšlé tři ročníky »Božeňskak ještě několik dalších pojednání, jež jsou rodopisně významná. Slavnostní odhalení sochy známého lidumila a mecenáše Hanuše Kolovrata, pána na Březnici, v červenci 1939, vyvolalo živý zájem o tohoto vynikajícího zástupce a představitele české šlechty minulého století a o celý jeho starobylý rod. Sem patří články Ludvíka Fürsta »Opuštěná kolovratská hrobka na hřbitově v Březnické« (II., str. 67—70 a 93—96), Jaroslava Kvapila »Náš pan hrabě« (II., str. 42—44), Františka Raušara »Osobní vzpomínky na Hanuše Kolovrata« (II., str. 44—45) a Václava Stráže »Pomník vlastence a lidumila Hanuše hraběte z Kolovrat v Březnické« (II., str. 9—11). Jiných šlechtických rodin, které byly pány na Březnici, se dotýká příspěvek Ludvíka Fürsta »O prodeji raky pánů Lokšanů z Lokšan, nalezených v kosteliku sv. Mikuláše v Březnické« (III., str. 90—95); v nich odpočívají pravděpodobně pan Ferdinand z Lokšan (zemřel kolem r. 1603) a jeho dve manželky Zuzana hraběnka Šliková a Voršila Švihovská z Riesenberka, jakož i jeho neprovdaná sestra Virginie z Lokšan. Námluvám Ferdinandovy dcery Heleny věnoval pozornost Věkoslav Třemšínský v pojednání »O lebku páně Kerunkovu« (I., str. 5—12 a 48—52); Helena se neprovadila ani za pana Kerunku z Rožmitálu a z Lomu ani za Mikuláše Bechyně z Lažan, nýbrž za Jiřího Sádovského ze Sloupna, který jakožto horlivý nekatolík musel po Bílé hoře opustit svou vlast. O březnických pánech se také dočteme ve studii Ludvíka Fürsta »Březnická vrchnost a koupští poddaní« (II., str. 52—53, 74—76 a 101—105). Pro selský rodopis jest důležitý a záslužný příspěvek Václava Matouška »Z rozmitálských archivů« (III., str. 102 až 103), kde autor otiskuje seznam sedláků na tomto panství z r. 1565, jejich majetek i povinnosti.

Haas.

TUREK ADOLF, FULNECKO. Publikace Vlastivědy moravské, II. Red. Rudolf Hurt. V Brně, Muzejní spolek 1940, str. 279, XIII obr. příloha, 1 mapa, v. 8⁰.

Mladý moravský historik byl přizván již r. 1933 lékárníkem St. V. Opplem, zasloužilým historiografem fulneckého okresu, aby zpracovával dějiny tohoto okresu a vyčerpával k tomu prameny zejména mimo Fulnek. Shodou okolností mohl Dr. Turek teprve letos předložiti výsledky svého rozsáhlého studia; a ty jsou vydávány ještě dosti zkráceně. V práci po dává nejprve historii držitelů fulneckého panství a správního rozdělení, pojednává také o poměrech hospodářských a sociálních a konečně připojuje kroniky jednotlivých obcí panství fulneckého a kunvaldského. Rodopisné zajímavé jsou souhrnné zprávy o pánech z Kravar, z Žerotína, Skrbenských z Hříště, z Vrbna i jiných, pokud bývali majiteli zdejšího zboží, a v místopisu si autor všiml významných rodáků a vůbec rodů usedlých zde v 16. a 17. věku; zmíňuje se též o nejstarších pozemkových knihách. Hledání usnadní rejstříky; z nich ukazateli jmen osobních a místních obsáhl třicet stran, z čehož samotného je zřejmé bohatství knihy. Turkova kniha prokazuje, jak mnoho látky lze pilnou prací najít v moravských archivech k užitku vlastivědy a rodopisu i nejmenších dědin země.

Dk.

OD POKOLENÍ DO POKOLENÍ. Památník obce Bernartice nad Odrou, L. P. 1837—1937. Bernartice, n. obce 1937, 8⁰ str. 210.

K stoletému trvání farního chrámu Navštívení Panny Marie připra-

vila duchovní správa za spoluúčasti obce tento vkusný památník. Proto jest v knize přihlženo nejprve k náboženským dějinám obce. Kromě drobnějších příspěvků jsou tu nejdelšími a historicko-rodopisně zvlášť cennými dvě pojednání Dr. A. d. T u r k a »Dějiny obce Bernartic« (str. 33—96) a »Majitelé usedlostí v Bernarticích« (str. 101—145), v němž autor sleduje majitele jak 31 původních usedlostí od začátku 17. století, tak novějších chalup a domků; roku 1937 tu bylo celkem 170 pop. čísel. Poznámkový aparát odkazuje k event. podrobnějším studiím. *Dk.*

SILOV MART, KDYŽ SI NÁŠ DĚDEČEK BABIČKU BRAL... *Kus rodinných dějin moravského lidu z minulého století. Psáno roku 1936. B. m., n. vl., typ. M. Drahovzal, b. r., 8° str. 83.*

Vzpomínkově-rodopisná literatura, na niž jsme již byli upozornili, jest obohacována o nové knihy. Zaznamenáváme tuto jihomoravskou kroniku lidských osudů let 1825—1878. Její vypracování je soustředěno kolem panny, pak maminky a posléze babičky Lenorky, a jejího chotě; letopisecky a plynulým způsobem vypisovány jsou všechny události jejich života, velké i malé, právě těch se prožívá přece nejvíce. Autor praví, že to je jen tenounký výtažek bezvýznamných celkem příběhů, tak, jak se skutečně odehrály v prostředí drobných lidí a udržely v paměti. Rodinni kronikáři zajisté nejkrásněji mohou se snažiti o podobné »kusy dějin«, které jednou jistě — ač to může být brzy — zaujmou, a nikoliv jen rodové příslušníky. *Dk.*

OLIVA JAN VALERIAN: PO STOPÁCH PŘEDKŮ. Příspěvek k 250leté památce usedlosti rodu Jana Olivy v Třeboniňe na Čáslavsku (1687—1937). K tisku upravil a doplnil Václav Oliva. V Praze, n. vl. 1939, 8° str. 99.

Bývalý farář ve Svatce, spisovatel z družiny Katolické moderny, vrátilvá se jako pensista do otcovského Třebonína u Čáslavi, aby tu zakončil 250-letou radu svého rodu, užil svého vzdělání, rozhledu a učenosti k sepsání rodové kroniky. Počátek svého rodu odvozuje od Itala Olivy, který prý r. 1329 přišel do Čech s Janem IV., biskupem pražským, stal se správcem biskupova hradu v Dražicích a později se usadil v sousedních Nových Benátkách. Odtud prý se rozšířil Olivův rod přes Prahu na Kouřim a Kolín a přes Mladou Boleslav na Chlumec nad Cidlinou, Bašt, Kutnou Horu, Červené Janovice, Třeboniň, Hlinecko (do Svatky, Pusté Kamenice), Litomyšlsko (do Českých Heřmanic, Sloupnice), Chrudim, Podhořany, Vrdy, Vilémov, Souňov, Zásmuky, Dolní Kralovice, Němčice, Vlašim, Načeradec, Pravětice, Těchobuz, Pošnou, Pacov, Nové Strašeci atd., takže dnes vzájemnou sounivlost rodových větví nelze zjistit. Třeboniňskou větev založil Jan Oliva r. 1687, po němž následovali Jan r. 1725, Matěj r. 1756, Jakub r. 1791, Václav r. 1832, Václav r. 1869 a konečně kněz Jan r. 1899. Autor popisuje a vykládá rodovou minulost hlavně s hlediska prostředí a plemenných odstínů. Pokud lze, všimá si postavy a podoby jednotlivých členů rodu i jejich povahy a charakteru, sleduje při tom vlivy dědičnosti a výchovy. Jako kněze zaujmí ho přirozeně nejvíce náboženská stránka. Jeho badání jest pod silným účinkem výroku Písma: »Já jsem Hospodin Bůh tvůj silný, horlivý, navštěvující nepravost otců na synech do třetího i čtvrtého pokolení těch, kteří nenávidí mne — a činíci milosrdenství nad tisici, těm, kteří milují mne a ostříhají příkázání mých« (2 Mož. 20, 5—6). Nadbytečně zdůrazňuje tiživý podíl rodových trestů u jednotlivých osob i vykupitelský ráz kněžství čtyř synů poslední osedlé rodiny třeboniňských Olivů: Jana, Václava, Arnošta a Otakara. Z nich Václav Oliva, katolický spisovatel a farář v Radhošti u Vys. Mýta, nyní na odpočinku v Hrochově Týnci, napsal a připojil

k bratrově práci poznámky, dodatek a historickou stať o pověstném kdysi smělému zbojníkovi Janu Vojtovi, zvaném Kovaříkovi (nar. r. 1733 v Žandově u Uhlířských Janovic, zemř. r. 1804 v žaláři na Špilberku u Brna), který rádival v místech, kde Olivův rod žil.

O Olivech v Kolině, v Kutné Hoře a jinde připravuje obšírnou kroniku spisovatel Jiří Pilnáček.

V. H.

SLABA RUDOLF, SLABOV. Kronika jihočeské mlynářské rodiny. Zvl. otisk z »Píseckých Listů« v Písku (1940), str. 59, 2 vyobrazení.

Písecký advokát Dr. Rudolf Slaba vydává tu přetiskem z krajinského listu v úhledně upravené knízce kroniku svého rodu, kterýž sleduje až do počátku 16. věku. Prvým předkem byl mlynář Slaba na mlýně, nazvaném po něm »Slabov«; patříval k panství jistebnickému a dnes to je čp. 9 v obci Hodkově u Sedlice n. dr. Wils. Druhou generaci reprezentuje Jiří Slaba, zemřelý r. 1606, jenž zůstavil 3 syny a 4 dcery. Mlýn převzal nejmladší Jakub (†1629), z jehož dětí Marek hospodařil na Slabově, Matěj založil novou větev rodu na mlýně v Jistebnici. Za velkého moru r. 1680 zmírají čtyři děti Matějovy, a také větev slabovská vymírá po meči touž pohromou, takže r. 1690 sňatkem Markovy vnučky Kateřiny Slabové s Pavlem Bendou ze Svatkovic nový rod se dostává v držení mlýna Slabova. Přízenivši se mlynář a jeho rod přijímají však jméno »Slaba« po živnosti a hospodaří tu až do počátku 19. věku. Mlýn potom střídá různé majitele, ale r. 1852 ještě na krátko se dostává v držení Augustina Slaby, potomka jistebnického mlynáře Matěje Slaby ze 17. věku. Autor této kroniky jihočeské mlynářské rodiny všímá si všude širšího historického dění, sociálních i hospodářských poměrů, v nichž jeho předkové žili. Vypracování a přiložení rozrodů bylo by zvýšilo přehlednost dílka.

Ms.

SRB JOSEF, JAROSLAV A BEDŘICH, SELSKÝ ROD SRBŮ V OKOLÍ PRAHY. Rodokmen sestavili... za spolupráce mnohých členů rodu. V Praze, typ. V. Kotrba 1936, 80.

Příslušníci tří větví, chrášťanské, lysolajské a svémyslické, stavili rozrody svého rodu resp. zakladatelů jednotlivých větví, jejichž souvislost vystudovali, a podávají je rodové a ostatní veřejnosti v zajímavém sestavení. V díle I. (str. 20) piše »úvod a kroniku«, v niž slovně vysvětlují »rodové tabulky«, které tvoří dil II.; je to vedle základních tabulek přehledu rozvětvení 26 tabulek, totiž rozrodů zakladatelů různých větví; přitom na některé tabulce jsou vyznačeny i dvě větve. Nejstarším známým předkem jest Jan Srb, sedlák a rychtář v Noutonicích čp. 1 a 13 z poloviny 17. věku; jeho potomci se rozšířili, žijí anebo vymřeli v těchto místech (v historickém seřazení): Blevice, Středokluky, Bořanovice, Debrno, Hole, Lichoceves, Malá Příročná, Holubice, Chrástany, Chynice, Lysolaje, Řež, Neuměřice, Trněný Újezd, Pazderna, Podbaba, Polehrady, Praha, Stránka, Ostrov, Zapy, Suchdol, Svémyslice, Tursko, Zelenec, Žalov, Libeznice; souvislost posledních Srbů, v Debrně čp. 1 a v Libeznících s ostatními Srbý ve jmen. místech se dosud nepodařilo prokázati. Prameny autorům byly především a nejvíce matriky, pak staré pozemkové knihy (nikoli všechny) a porůznu zachované písemnosti v jednotlivých rodinách. Láska k rodopisné práci a uctění jejich výsledků nákladným vydáním velkého počtu tabulek věru zavazuje k pokračování pro slibné doplnění zatím nevystudovaných mezer — i k napodobení. Dk.

BERÁNEK VLADIMÍR: VRANOV U BRNA, HISTORIE A PAMÁTKY. (Vranov.) Obecní rada na Vranově u Brna 1940, 80 str. 143 a obr., tab. a mapka.

Památné poutní místo v severním výběžku brněnského okresu mělo již své historiky; nejnověji a obsáhle věnoval mu svou práci mladý právník. Z rodopisného zájmu nalezneme v ni výtahy z lánských rejstříků panství Pozořic a Nového Hradu z roku 1675, z přiznání poddaných z roku 1749, dále z urbárního přiznání z roku 1775, z josefského katastru a j.; podle pozemkových knih autor zjistil nejstarší vravovský rod, Vejmolů, a jiné staré rody: Holešovských, Bauerů, Jandourků (str. 115 a násled.). Nejvíce si všiml změn v majitelích panství, jimž byli od r. 1604 trvale Liechtensteinové. V předsevzatém rámci a uspořádání autor zajisté se nemohl věnovat rodopisnému výzkumu více. Tu jsme nuceni vytknouti (neplatí to však jenom o uvedeném autoru) důsledné užívání špatných názvů rodopisných pramenů, totiž »josefinský« místo správného »josefský« katastr, »urbárník«, ač správné je »urbárník« přiznání, a též »gruntní« možno nahradit lepším slovem »pozemkové knihy. — Všeobecnou část v knize napsal Josef Skutil. K hojně obrázkové výzdobě užito též kreseb Josefa Pilnáčka z knihy »Staromoravští rodové«.

Dk.

TEPLÝ FRANTIŠEK, Z DĚJIN BOUBÍNSKÉHO PODLESI. (Do r. 1650.) Druhé vydání. B. m., n. vl., typ. Novina v Strakonicích 1940, str. 70, 80.

Autor díla o dějinách Volyně a mn. j. místopisných monografií zachycuje v této knižce nejstarší dějiny, zvláště od poloviny 16. věku, oblastí okolo Vimperka, Volyně a j. Rodopisně nás zaujmou soupis měšťanů z r. 1574 a urbář panství vimperského z r. 1581; je tu uvedeno několik desítek jmen usedlých měšťanů a vesničanů i s rodinami (str. 46—62).

Dk.

ZÁHORSKÁ KRONIKA. Vlastivědný sborník Záhoří a Pobečví. Vyčází čtvrtletně v Dolním Újezdě u Lipníka nad Bečvou. Roč. XII-XXII. Redaktor a vydavatel Antonín Fröhlich. Dol. Újezd u Lipníka n. Beč, typ. J. Strojil v Přerově 1929—1940, po cca 128 str., v. 8⁰.

»Záhorská kronika« jest z nejstarších našich vlastivědných sborníků, neboť vychází již od r. 1891 (od r. 1919 obnoveně); jejím zakladatelem byl tehdejší kooperátor v Soběchlebích, Mgr Th. Dr. František Přikryl; od VIII. ročníku časopis řídí a vydává nynější redaktor. Jest tedy tento vlastivědný sborník vhodným ukazatelem, jak se vlastivědné badání prohlubuje také směrem rodopisným. Kdežto ve dvacátém ročníku najdeme jenom krátkou zprávu o knize J. Pilnáčka »Genealogie Podstatských z Prusinovic«, v roč. XIV. otiskl A. Fröhlich »Urbář panství helfštajnského z r. 1649«, uvádí je ovšem jen jména usedlíků, a J. Mráček napsal do XV. ročníku pramenně poměrně bohatou studii »Selské usedlosti a obyvatelé Dolního Újezdu v minulosti«, jejíž otiskání dokončeno A. Fröhlichem až v ročníku XVI. V témež ročníku podal pěknou studii A. Sverák »Posloupnost na domech šenkovních v Kelči«. J. Pilnáček zde má článek o rytičích Křenech a druhý o moravských rodech hesla z Bystřice. O důležitých rodopisných pramech piše v XVIII. roč. A. Fröhlich »Seznam starých pozemkových listin a knih pro Lipensko, uložených u okresního soudu v Lipníku n. B.«, týž popisuje také »Nejstarší farní matriku v Oseku n. Beč« (z let 1693—1731). Do následujícího ročníku napsal pojednání o »Nejstarším urbáři panství hellenštajnského z r. 1544«, podávaje z něho ukázku. Dodatkem k tomu otiskl v dalším ročníku popis jiného neznámého urbáře téhož panství z 16. století. V posledním ročníku jsou příspěvky »Co praví matriky o J. H. A. Gallašovi a jeho rodině« od A. Fabíka a značka S. Z. popisuje »Soběchlebské matriky z konce 17. století«. Ostatní obsah sborníku

je široce vlastivědný (historie, zeměpis, přirodopis, folklor); zastoupení rodopisu je příměřené. »Záhorská kronika« zásluhou Ant. Fröhicha patří mezi nejhodnotnější moravské regionální časopisy vlastivědné.

V. D.

VLASTIVĚDNÝ SBORNÍK Z PELCLOVA KRAJE. Ročník VI. Redigoval Stanislav Dvořák. V Rychnově n. Kn., n. vl. 1940, v. 8°, str. 95.

Tento jediný vlastivědný časopis v celém Poohří, pečlivě redigoval Stan. Dvořákem, odborným učitelem a jednatelom Propagačního svazu města Rychnova n. Kn., plní již po 6 let své důležité poslání. I letos přináší mnoho zajímavých pojednání, z nichž uvádíme: **Fr. Koláček:** Rychnov n. Kn. vzpomíná Kolovalat. Manželka krále Ferdinanda II. Eleonora prodala r. 1640 Rychnov s Boruhrádkem a se Zámrsky Albrechtovi Libštejnskému z Kolovalat. Nyní je držitelem panství rychnovského Zdeněk hr. z Kolovalat Krakowský-Liebsteinský, předseda Rodopisné společnosti v Praze, spisovatel genealogie svého rodu, nar. 1881. — **St. Dvořák:** Kolovalatské jubileum v rozhlasu. Dne 23. května 1940 vysílal český rozhlas z Prahy společně s Moravskou Ostravou Dvořákovu rozhlasové pásma »Po stopách rodu«, věnované 300. výročí zakoupení rychnovského panství rodem hrabat z Kolovalat. — **Jaroslav Samek:** Cholera v Černíkovicích roku 1680. — **Rud. Jansa:** Novotného »komplilace o Javornici. Královéhradecký měšťan Jan Novotný uveřejnil 18. IX. 1866 v rychnovském týdeníku »Podhořan« náčrt dějin vsi Javornice od jejího založení r. 1197 až do konce XVI. století. Nazval jej »komplilací«, což značí literární práci bez vši původnosti, sestavenou z cizích poznatků. Jansa, domnívaje se, že komplilace značí opsání cizích článků nebo statí a vydávání jich za svůj duševní majetek, tvrdí, že o komplilaci Novotného nemůže být řeči. — **Rud. Jansa:** Byl rod javornických Zemanů rodem svobodným? Novotný ve své »komplilaci« uvádí, že původní stará javornická tvrz stála asi na též místě, kde v polovici XVIII. století stál svobodný dvorec rodu Zemanů. Jansa dokazuje, že Zemanové v Javornici byli poddaní. Možná, že jde o zámku s Javornici u Vodňan (v kraji prácheňském), kde bývali svobodníci Zemanové (manové eggemberští), anebo nejde o Zemanovský statek č. 9, nýbrž o zemanský dvůr č. 136. — **Rud. Jansa:** Slavný český Martin Stříbrník původem z Javornice? Podle javornické matriky adoptoval r. 1783 Vratislav Stříbrník, krejčí z Vysokého Mýta, Václava Bárta, nar. 28. VI. 1783, po Anně Bártové z č. 59. Jest vyloučeno, aby Václav Bárta byl totožný s Martinem Stříbrníkem (nar. 12. XI. 1786, zemř. 31. XII. 1835), měšťanem a mistrem soukenickým z Vysokého Mýta, jenž 26. IV. 1827 v přítomnosti k tomu vyžádané magistrální komise ve 12 hodinách 15 minutách zhotovil frak a pantalon z 6 loket temně zeleného, 8 čtvrtek širokého sukna, které ráno téhož dne bylo ještě vlnou na ovcích. — **K. Popelka:** Záznamy o počasí, úrodě a cenách nejnutnějších potřeb na Rychnovsku (1910-1918). — **Rud. Jansa:** Lokálka Doudleby-Rokytnice (Rokytka) dílem javornického rodáka P. Václava Hlavsy (příspěvek k dějinám Javornice, Slatiny n. Zd. a horských obcí na Rokytnicku). Václav Hlavsa, syn rolníka v Javornici, rokytnický děkan, pak biskupský vikář (zemř. 1915 jako kanovník v Hradci Králové), aby pomohl trpícím německým farníkům, vyprosil železniční spojení z Doudleb na severozápadní dráhu, uskutečněné v l. 1905—6. — **St. Dvořák:** Místní jména a pomístné názvy na Rychnovsku (Liberk, Peklo, Třebešov). — **V. Kozel:** Regulační a zastavací plán města Rychnova n. Kn. — Prof. Viktor Štěpánek: **JUDr. Josef Kalist:** Rychnovský advokát, hlava obce, regionalistický spisovatel, básník a cestovatel, tvoril s univ. profesorem dr. Hynkem Vysokým a reditelem c. k. vyššího gymnasia Fr. Havránkem podněcujucí trojici,

zejména v moderní filologii. — Prof. Viktor Štěpánek: Pan kapelník. Vděčná vzpomínka na rychnovského kapelníka Fendrštáta, souseda z Ne-kázané ulice. — PhDr. Josef Dostál: Mladotovské kapitoly. Kšafty Mladotů ze Solopisk na Skalce. — František Nedvídek: Říkadla, předpovědi a pověry v Jihlavově. — Frant. Hrobař: Ochrana vzácných rostlin na Rychnovsku a Kostelecku. — St. Dvořák: 55 let činnosti předsedy rychnovských ochotníků p. Rudolfa Vostřebala (nar. 30. VI. 1867 v Rychnově n. Kn.). — Vlastivědný sborník rozšíří v příštím ročníku svou působnost i na sousední okresy, zejména Kostelecko, Žamberecko a Opočensko.

V. H.

Z P R Á V Y .

RODINNÁ KRONIKA. »Česká rodina, odbor Radosti ze života, věnuje tuto rodinnou kroniku... jako projev vděčnosti za dar akci pro podporu početných nemajetných rodin«, praví se na titulním listě foliové knihy o 74 stranách, vyzdobené kresbami Mikuláše Alše a Josefa Mánesa. Milé obrázky jsou provázeny výňatky z děl nebo jiných projevů našich básníků a jiných vynikajících synů národa o české tradici, rodině, jazyku, vříse. Ušlechtilý cíl, ke kterému byla tato kniha vydána, a véru kronika sama o sobě zasluhují si rozšíření v českých rodinách za těmi ideály, které české rodině představil pan státní president Dr. Emil Hácha (str. 7):

»Česká rodina je kořen života českého národa. Na ní závisí mravní a kulturní vzestup národního celku. Povaha a hodnota našich nejlepších lidí byly pravděpodobně předurčeny povahou rodiny, z níž vzešli. Vypěstuje-li rodina ušlechtilou tradici rodovou, dá svým příslušníkům vzácný odkaz. Dobrá tradice českých rodin byla živena křesťanskými zásadami, nesmí se jim proto zpronevěřiti. Má-li rodina zůstat věrná národu, musí opatrovati a zmnožovati vrozené duševní hodnoty svého rodu, ale také hmotné statky rodem získané. Velkou hodnotou národa je rodný jazyk. Je národní povinností rodiny pečovati o jeho zachování. Je to především povinností české matky. Ona má podle svých sil pečovati o čistotu jazyka po předcích zděděného a vštěpovati svým dětem lásku k němu, neboť rodný jazyk je nejpevnějším pojítkem, jež spojuje nejen nás současníky navzájem, nýbrž i nás lidí dneška s našimi předky i s našimi potomky v jeden živoucí národ. — V Lánech v červenci 1940. — Dr. E. Hácha.«

VLADYCKÁ RODINA KRUPÝCH Z PROBLUZE je známa z nečetných zpráv v deskách zemských, kterých použil August Sedláček v »Hradech a zámcích« díl V. passim a v OSN XV. 286. Jinak pouhé zmínky o nich najdeme v Schimonově »Adel«, s. 82, Zibrtově »Bibliografií« I. 13. 311 a 5204, Králově »Heraldice« 291, 292, v téhož »Adel« 131, Sedláčkově »Heraldice« II. 204 a v několika topografických pracích o pardubickém okolí. Jako mnoho jiných rodů drobné šlechty předbělohorské tak i Krupí z Probluze časem velice zchudli a vytratili se z veřejné paměti. Osudy jejich uvadání jsou přímo románově zajímavé podle dokumentu, který se teprv nedávno vynořil z učenecké pozůstatlosti. Je to

»svědomí«, které dává 30. srpna 1630 Liechtensteinem pověřený krajský komisař v Chrudimi pan Karel Šebestián Litický z Šonova jako dávný známý rodiny Krupých k potřebě paní Marie Čulíkové z Rutvasů, rozené Krupé, pro úředníky a soudce zemské království Českého o provedení důkazu krevnosti a rodového nápadu na zbytek jakéhosi jménička po přibuzných. Rukopis in fol. o 16 stranách a s adresou i schematem rozrodu neobsahuje mnoho přesných dat, ale přece dává s mnohým opakováním důraz na přesné vyličení přibuzenských vztahů rodu a doplňuje, případně opravuje pro léta cca 1580—1630 Sedláčkův monografický náčrt v OSN XV.

Sedláček tam uvádí Václava Krupého z Probluze jako úředníka při deskách zemských a manžela Kateřiny Kordulovny ze Sloupna. Avšak další jeho údaj třeba opravit. »Jiný Václav byl kr. poštmistrem na Pardubsku a měl syna Václava.« Vpravdě měl Václav Krupý, úředník desk zemských, tři syny: Albrechta (staršího), Václava a Jana. Z nich Albrecht (starší) byl ženat s Barborkou Hrochovou z Mezilesic, která se po jeho smrti znovu vdala za pana Štana a měla s ním syna Petra Štana. Z prvního jejího manželství vzešel syn Albrecht (mladší) Krupý z Probluze (zemřel o Seslání Ducha Sv. leta 1623). Ten byl dvakrát ženat, po prvé s Kateřinou Svitkovskou ze Škudl, dcerou Cypriána Svitkovského ze Škudl na Skalici, a s ní měl své jediné dítě, dceru Barbaru. Po druhé byl ženat s Johankou Bošínskou z Božejova, sestrou Diviše a Václava Bošínských a s ní dostal selský dvůr v Mezilesicích. L. 1599 koupil dvůr ve Štičanech. Dcera Barbora provdala se za Albrechta Helebranta Lukavského z Lukavice, který žil v Heřmanově Městci, a měla s ním dceru Kateřinu Kunigundu. Zemřela dříve než její otec Albrecht ml. Krupý, buď před nebo roku 1622.

Druhý ze tří bratří, Václav, o němž jsou zprávy z let 1586—1613, byl poštmistrem (nikoli poštmistrem, jak uvádí Sedláček) JMC. na Pardubicích a byl ženat s Mandalenou Svitkovskou ze Škudl, sestrou Kateřiny, zmíněné první choti Albrecha mladšího. Měli 4 syny a dceru; 3 synové časně umřeli, čtvrtý, Jan, žil na Pardubicku na skrových statečích s manželkou svou Annou Otmarovou z Holohlav. Z jejich čtyř dětí Václav i Albrecht Šťastný umřeli brzy; Albrecht Šťastný, který chodil do škol k pánum jesuitům, byl r. 1628 nalezen mrtvý v Mezilesicích ve stodole na slámě. Z dcer, Mandalenu a Dorotu, zůstala jen prvá, bylo jí r. 1630 něco přes 20 let, žila svobodná v podruží u Martina Přeštického a r. 1642 mu odkázala vše, co měla. Páté dítě Václava Krupého a Mandaleny Svitkovské, Marie, se vdala na Hromnice r. 1614 v Pardubicích bez véna za Jiříka Čulíka z Rutvasů a Klamošského Vrchu, který byl 1589 povýšen do vladického stavu jako křivoklátský lesmistr, zemřel v hodnosti JMC. landjägra na panství pardubském brzy po r. 1621 v Pardubicích. S ním měla tři děti, Václava Ludvíka a Jiřího Albrechta Čulíky, kteří r. 1630 žili, kdežto dcera Mandalena Dorota byla tehdy již mrtva.

Posléze třetí z bratří, Jan, zahynul v Jaroměři, utopiv se v Labi; měl z manželství s Alžbětou Hamzovou ze Zábědovic, po prvé provdanou Vesecou z Vesec, jedinou dceru Annu; ta se provdala za Václava Bošínského z Božejova a na Mezilesicích, umřela v postě r. 1629 jako nekatořka u pana Petra Čulíka.

Potud rodopisný obsah dokumentu, který vypráví zajímavě o smrti Albrechta mladšího Krupého z Probluze na Štičanech: Jak jeho strýci neměly zač ho pohřbiti, takže pan Litický z Šonova sám náklad pohřbu néstí musil a jak tehdy špatně při tom se zachoval Albrechtův zet Albrecht Helebrant Lukavský, dav nebožtíka tchána svého do rakve bosého a v hadrech jako trhana. Padesát let kroniky jednoho rodu a co tu

různých neštěsti, ostud, předčasných smrtí, vše valným dílem z chudoby!
Dr. Bohumir Lafka.

ŠKOLNÍ ARCHIV V NESVACÍLECH u Rožmitálu pod Třemšinem obsahuje mnohé cenné příspěvky k dějinám nejen školství, nýbrž také rodů ve farní osadě Třebšku: Učitel Josef Klika (1833—1860) tu psal k farmním účelům, ale zůstaly ve škole, »Rejstřík osady Střepské na rok Páně 1842, v němžto se nachází počet všech duší patřících k chrámu Páně svaté a nerozdilné Trojice boží a jiný na rok 1850, na němž je kostel zapsán »Nanebevzetí blahoslavené Panne Marie, matky boží«. V »Rejstřících« jsou sepsány obce přifařené k Třebšku, v nich zapsán seznam všech domů a jejich obyvatel bez rozdílu náboženství. U každé osoby se píše povolání, rok narození, věk, u katolíků kromě toho též, jak vyplnily povinnost přijímání sv. svátosti: jednotlivě pojmenováno, kdo z osadníků měl jít k zpovědi i přijímání, kdo ke zpovědi bez přijímání a konečně »nevinní«, totiž děti do deseti let. Zvláštní rubrika byla o blížování. Zajímavé jsou poznámky o nepřítomných členech rodiny, na př.: Jan na vandru, Marie u přátele, Josef vojinem, Jan na vandru krají, Vojtěch v učení ve Vídni, Matěj Ciprýn na vojně a pod. Rejstříky jsou pozdní obdobou známých velikonočních seznamů, zaváděných již od třicetileté války.

V. Matoušek.

POCTY STARÝM RODŮM. Česká zemědělská rada v Praze udělila další pocty starousedlým selským rodům při krásné slavnosti 14. prosince 1940 na Král. Vinohradech. Přineseme o ni souhrnnou zprávu. — Také Zemská rada živnostenská pro Čechy se rozhodla, že bude uděleni čestná vyznamenání starým živnostenským, řemeslnickým, obchodnickým a průmyslnickým rodům. Bude jím diplom s právem ražení zlaté, stříbrné, broncové plakety, podle starého rodu nad 200, 150 a 100 let. K šíření a provádění akce vydala »Řád pro udílení« spolu s »Pokyny o postupu při opatřování dokladů a pomůcek, potřebných k podání žádostí« o čestná vyznamenání a se vzorem žádosti (Praha 1940). — O oblibě myšlenky rodové věrnosti tradicím svědčí, že se vyskytl již hlas »Věrni svému kraji: Hledáme nejstarší rody v našem kraji« (v krajinském týdeníku »Žďár«, vycházejícím v Rokycanech; vyšlo 3. ledna 1941).

RODOVÝ PRŮKAZ. Podle vzoru říšskoněmeckých »Ahnenpass« vydal K. Hudeček v Praze »Rodový průkaz«. Je to vkusná slabá knížka kapesního formátu $12 \times 17,8$ cm o 48 stranách dřevaprostého papíru, svázaná buď v hnědé lesklé lepence s ražením na přední desce (cena jest odstupňována právě podle vazby; s touto nejjednodušší obálkou je za K 6.—), nebo s vazbou v plátně se zlatým nápisem na přední desce (za K 11.—), anebo v tuhé umělé kůži (za K 14.—). V průkazu jest podán úvod o předpisech pro ověřování zápisů, poučení o zásadních vědomostech o rodovém průkazu a sestavování vývodů, v dalším tekstu jest návod k správnému vyplnění rodového průkazu, potom místo k umístění fotografie střena, dvoustranná tabulka vývodu z 32 předků, potom přehledný soupis rodů a místo k zápisu pěti vývodů s přediskem pro potvrzení zápisů o probantových dětech. Na str. 7. odkaže se k zevrubnějšímu zdroji poučení v Markusevě »Příruče rodového kronikáře«. Vydavatel »Rodového průkazu« měl jistě na mysli jeho upotřebení k účelům úředním. Průkaz poslouží také soukromým potřebám našich rodopisců. S praktického hlediska možno proti úpravě průkazu namíti, že jest v něm ponecháno poměrně málo místa k ověření zápisů. Takovým průkazem mohou se prokazovati jenom běžné životní údaje osob, zvláště rodový původ. Odborný rodopisec, orientovaný nejen histo-

ricky, nýbrž také antropologicky a sociologicky, dává přednost nebo aspoň kladě důraz na jiná hlediska, na která v předtiscích pamatovalo není (stačilo by to pro předky 3. a 4. stupně), takže v této podobě »Rodový průkaz« podává vlastně jen souhrnný výpis z matrik. *Dk.*

O RASISMU. Kdo se chce poučiti o hlavních otázkách rasismu česky, toho odkazujeme na časovou publikaci *Václava Černého* »Rasismus, jeho základy a vývoj«, která vyšla ve sbírce populárních poučení »Svazky úvah a studií«, řízené Doc. Dr. Fr. Kovárnou (nákl. V. Petra 1939, m. 8°, str. 43, za K 4.—).

KRONIKÁŘ MALKOVSKÝ. V Horažďovicích býval hospodář Malkovský (zemřel r. 1739), jenž psal rodinnou kroniku. Zapisoval do ní vše obecné, hospodářské, ale nejvíce rodinné a vlastní. Na př. tu zaznamenával při zápisech narodení dítěk, ve kterém znamení zvěrokruhu se dítě zrodilo (»naroden je spravedlivě ve znamení štíra«). Zprávu o tom přinesl Venkov (Neděle Venkova) z 29. prosince 1940. *Dk.*

RODOPISNÁ HLÍDKA.

Soupis rodopiseců.

Dušek ml. Fr. Vlastní rod ze severovýchodních Čech. Zájem též o rod Buchvaldů z Orlických Hor.

Štrympl Ed. Vlastní rod, psaný také Strimpl, Štrympel, a zprávy o rodech: Šubert, Novodvorský, Humhal.

Dotazy a odpovědi.

Dotazy.

112. **Štěpán-Bělohradský.** — Pavel Štěpán, krajčí v Plzni, v Domažlicích, manžel Zuzany Bělohradské, dcery řezníka (?) z Domažlic, ženil se kojem r. 1820. Kdo zná bližší data o snoubencích a o jejich sňatku? Kde se narodil jejich syn (asi roku 1827) František? (Zemřel v Klatovech r. 1876.)
113. **Moserové.** — V první polovině 16. věku byli v Třeboni; měli tu majetek a byli v rožmberských službách? Kdo zná předky Petra Mosera, zaznamenaného r. 1759 v Oberschlagu u Prachatic? Kdo zná potomky Ferdinanda sl. Mosera z Mosern, pasovaného 5. IX. 1723 od českého krále Karla VI. na svatováclavského rytíře? (Snad v okolí Želiva a Německého Brodu.)
114. **Sekyrka (Sekerka).** — Kdo byli rodiče Šimona Sekerky (Sekyrky), narozeného asi r. 1650 a zemřelého 12. XI. 1705 jako mlynáře v Hořovicích »Na valšě« č. staré 160 a 161, a kdy i odkud přišla tato rodina na Hořovicko?

115. **Kavka ze Slavětína.** Je znám Jan Kavka k r. 1572 jako dědičný rychtář a Jiří Kavka k r. 1651 též jako rychtář ve Slavětině, okr. Chotěboř. Kdo nalezne spojení mezi oběma?

Odpovědi.

99. **Keil, Kail.** V Kolíně zemřel r. 1865 František šlechtic Keil. Mám pastelovou podobiznu jeho a jeho choti. Fr. Straka.
103. **Souhrada.** — V píseckém archivu jest povolení ze dne 17. XI. 1817, dané Matěji Souhradovi z Písku, že může uzavřít sňatek s Františkou Skuhrovou příští neděli (t. j. 23 XI.) ve farním kostele v Horním Záhoří. V. Švec.
104. **Zauschner.** — 29 III. 1798 povoluje písecký krajský úřad svatbu Jindřichu Zauschnerovi s Barborkou Molendovou příští neděli (t. j. 1. IV. 1798). Manželka Barbora zemřela dne 27. II. 1840 v Písku. Děti: Barbora, Jan, Karel. Syn Karel Zauschner, kamerální úředník, nar. r. 1812 v Písku, manželka Marie nar. 1818, dcera Karolina nar. 1847. V. Švec.
110. **Klíč (Glitsch).** Člen výboru RS Bedřich Kšara objevil ve svém rodinném albu fotografii jisté Glitschové; fotografie poslána dotazovateli.
Klíčové žili od 17. věku na Drahanské vysočině. Protivanovské matriky, začínající rokem 1706, mají zprávy o těchto členech: Bernard Klíč, prvně zvaný hofer, pak aeconom, žil s rodinou nejdříve v Bukové, potom v Protivanově. Jan Klíč, syn stejnojmenný z Protivanova, žil tu a v Repechách; r. 1726 zabit s desetiletým synkem bleskem, ve věku 45 let. Šebestián Klíč, syn Pavla Klíče z Protivanova, ženil se r. 1722; žil nejprve tam a potom v Repechách; měl 10 dětí. Celkem známo z let 1706—1746 devět rodin jména Klíč v Protivanově, Bukové a Repechách. A. Ferulík.
111. **Merklinští z Merklína.** Pocházejí ze Stříbra (Mies) u Plzně, »Bohuslav z Merklína« z r. 1371 není přímým zakladatelem rodu, neboť Michal, měšťan ze Stříbra seděním na Merklíně, psal se od r. 1449 »z Merklína«. V Ottově naučném slovníku jest rod M. z M. mylně označen jako vymřelý od r. 1748. Tabulku rodu podá a dotazy zodpoví M. Vaníčková.

Z RODOPISNÉ SPOLEČNOSTI.

ČESTNÍ ČLENOVÉ RODOPISNÉ SPOLEČNOSTI V PRAZE. Usnesením valného shromáždění RS dne 29. března 1940 byli zvoleni jejími čestnými členy pp. Dr. Antonín Markus a vrch. pošt. ředitel Jiří Felix. Výbor RS jim odevzdal pamětní listy s tímto zněním:

»Rodopisná společnost v Praze jmenuje pana PhDr. Antonína Markusa, přednostu schwarzenberského archivu v Třeboni, v uznání vynikajících zásluh, které si získal jako její spoluzakladatel a dlou-

holetý redaktor Časopisu Rodopisné společnosti, svým čestným členem.«

»Rodopisná společnost v Praze jmenuje pana Jiřího Felixe, vrchního poštovního ředitele v. v., bývalého úř. místopředsedu, v uznání jeho vynikajících zásluh o Společnost svým čestným členem.«

V Praze dne 29. března 1940. — Zdeněk hrabě Kolowrat Krawowský v. r., předseda. — Dr. Zdeněk Kristen v. r., úř. místopředseda. — Dr. Václav Davídek v. r., jednatel.

ATLAS ČESKÉ ŠLECHTY. Úř. místopředseda RS PhDr. Zdeněk Kristen v přednášce, otištěné v ČRS XII. 1940 str. 1—5, ohlásil mezi úkoly českého rodopisu též potřebu vydání atlasu české šlechty. Věci se zabýval také denní tisk, doporučoval uskutečnění toho. Dosud nás došlo mnoho dotazů a přání, také příspěvky: »V ý v o d Ž a m p a c h ū z P o t š t y n a« (od třináctého věku podnes, s fotografií znaku), »O p i-
t o v e č i P e ř i n o v é z M a l i č í n a« (pojednání s fotografií Petra Opita
rytíře z Maličína), »B o ř i č t í z H o s t o v i c« (studie).

VÝVODY ZE 16 PŘEDKŮ. Do minulého čísla ČRS jsme vložili po výtisku formuláře vývodu ze 16 předků a to k tomu účelu, aby nám je členové RS vrátili vyplněny pokud možno úplně. Velká část členů vývody vyplnila a vrátila; v příštím ročníku Časopisu začneme uveřejňovati se-
znamy těchto členů s výkazem počtu zjištěných pokolení předků. Při-
pomínáme proto zbývajícím členům, aby nám včas poslali vyplněné vý-
vody zpět.